

Budget och verksamhetsplan 2024- 2026 — beslutad kommunfullmäktige §103 2023-11-06

Ovanåkers kommun

Innehåll

Förord	4
Vissa förtydliganden av budgetdokumentet	5
Uppdrag	7
Om budgeten	9
Budgetprocessen	9
Kommunfakta	10
Allmän fakta	10
Politisk ledning	10
Befolkning	10
Organisation	11
Resultaträkning	12
Resultat	13
Balanskravsresultat	14
Resultatutjämningsreserv	15
Lån	17
God ekonomisk hushållning	18
Det finansiella perspektivet	19
<i>Finansiella mål</i>	19
<i>Verksamhetsperspektivet</i>	22
Investeringar	23
Koncernens resultat	24
Kassaflöde	25
Övrig information	26
Samhällsekonomi	26
Övriga frågor	27
Driftbudget	29
Budgetposter	30
<i>Nämndernas ramar</i>	30
<i>Kostnadsökningar</i>	32
<i>Pensionskostnader</i>	33
<i>Kapitalkostnader</i>	35
<i>Avskrivningar</i>	36

Skatteintäkter.....	37
Fastighetsavgift.....	39
Kostnadsutjämnning.....	40
Kostnadsutjämnning LSS.....	42
Finansiella intäkter och kostnader.....	43
Koncernövergripande verksamhetsmål	45
Kommunens målstyrning.....	45
Prioriterade globala mål och delmål	45
Globalt mål 3 - Hälsa och välbefinnande	46
Globalt mål 4 - God utbildning för alla	47
Globalt mål 5 - Jämställdhet	49
Globalt mål 8 - Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	50
Globalt mål 12 - Hållbar konsumtion och produktion	52
Kommunstyrelsen	53
Kultur- och fritidsnämnden	54
Samhällsbyggnadsnämnden.....	55
VA-verksamheten	56
Socialnämnden	57
Barn- och Utbildningsnämnden.....	60
Miljö- och Byggnämnden	62
Alfta-Edsbyns Fastighets AB	66
Alfta Industricenter AB	67
Helsing Net Ovanåker AB	68
Helsing Vatten AB.....	70
Bollnäs-Ovanåkers Renhållning AB.....	72

Förord

Budgeten för åren 2024-2026 blir en av de minst expansiva budgetarna på länge. De senaste årens händelser med en världsomfattande pandemi och därefter en omskakande krigssituation i Europa som sannolikt kommer att fortsätta under flera år framåt påverkar självklart de ekonomiska förutsättningarna för alla. Hög inflation, ökade kostnader, höjda räntor och en hotande arbetslöshet gör att budgetplaneringen för kommunerna måste vara ansvarsfull och restriktiv några år framåt.

2024 är ett år då vi, enligt de ekonomiska riktlinjer som finns, ges möjlighet att täcka underskott med medel från Resultatutjämningsreserven som vi under tidigare år gjort avsättningar till. Detta gör att vi inte behöver krympa budgetramarna eller lägga extra besparingskrav på nämnderna trots den svåra ekonomiska situation nästkommande år.

De ökande behoven, i synnerhet inom Socialnämnden och Barn- och Utbildningsnämndens verksamheter, har vi bett förvaltningarna försöka lösa inom ramen för den budget de har vilket de har gjort på ett förtjänstfullt sätt.

Vad gäller skolverksamheten har vi dock valt att tillskjuta medel för att inte sänka lärartätheten och även för att undvika större omstruktureringar av våra skollokalerna.

Arbetsmarknadsenheten har också fått ekonomiska medel för att i samverkan med Arbetsförmedlingen genomföra ett treårigt arbetsmarknadsprojekt. I ett samhällsläge med varsel och stor risk för ökad arbetslöshet ser vi detta som en nödvändig framtidssatsning.

Vi har gett förvaltningarna ett antal uppdrag som underlag inför kommande budgetarbete. Tre av dessa riktar sig till Socialnämnden, tre till Barn och utbildningsnämnden, ett till Kommunstyrelsen och ett gemensamt till KS samt Samhällsbyggnadsnämnden.

Från och med 2024 kommer kommunens mål att utgå ifrån FN:s uthållighetsmål Agenda 2030. Om vi i Ovanåker och alla våra verksamheter i vårt målarbete hjälper till för att förverkliga målen i Agenda 2030 blir vi en bidragande aktör i arbetet för en mer hållbar värld.

Budget 2024-2026 har vi gjort i nära samarbete med delar av oppositionen. I tider av ekonomiska svårigheter för kommunen ser vi det som oerhört viktigt och en styrka för Ovanåker att det finns en samarbetsvilja och samsyn över de politiska gränserna.

Yoomi Renström KSO

Vissa förtydliganden av budgetdokumentet

-Budget som rör nämnderna och övriga budgetposter framgår under rubriken budgetposter. Där går även att följa vad som är förändrat sedan tidigare beslut.

-Kommunens finansiella mål framgår under rubriken finansiella mål

-Borgensavgift för 2024 framgår under rubriken finansiella intäkter och kostnader (underrubrik till budgetposter)

-Antagande om befolkning framgår under rubriken befolkning

- Ny målstyrningsmodell

Följande förändringar är inlagd i budgeten sedan planeringsförutsättningarna 2024-2026 antogs av kommunfullmäktige §65 2023-06-19

-Nämndernas ramar är utökade med effekterna av ett förändrat PO från 40% till 41% till följd av nytt pensionsavtal -3,9 mnkr från och med 2024 (finansieras via budgetposten kostnadsökningar)

-Nämndernas ramar är justerade så att de motsvarar effekterna av ny kapitaltjänstberäkning för 2024. Det innebär att effekterna av tillkommande investeringsbeslut för 2023-2024 har tagits med. -11,0 mnkr från och med 2024 (finansieras via budgetposten kapitalkostnader)

- Barn och utbildningsnämndens ram utökas från och med år 2024 med 927 tkr. Utökningen motsvarar anpassningen som innebär att ersättning per barn till Fria förskolan framtiden (FFF) framledes baseras på faktisk lokalkostnad istället för kommunens lokalkostnad stryks.

- Barn- och utbildningsnämndens ram utökas från och med år 2024 med 550 tkr. Utökningen motsvarar det belopp som kvarstod för nämnden att hantera eftersom anpassningsåtgärd saknades då barn- och utbildningsnämnden tog beslut om budget och verksamhetsplan 2024-2026 (BUN § 37 2023-08-23).

-Budgetposten Kostnadsökningar har justerats så att budgeten som finns bygger på effekt av senast kända löneantaganden och antagande för uppräknings av politikerarvoden samt att för övriga kostnadsökningar. Att budgeten är lägre än tidigare beror på att utfördelning för att hantera nytt PO har gjorts till nämnderna. +3,5 mnkr 2024, +3,4 mnkr 2025 och +3,3 mnkr 2026. (finansiering av nämndernas ramar)

-Pensionskostnader har justerats så att de överensstämmer med senaste prognos från KPA: -3,9 mnkr 2024, -3,9 mnkr 2025 och -2,6 mnkr 2026

-Kapitalkostnader har justerats så att de stämmer med 2024 års budgeterade kostnader (ny beräkning har gjorts av ekonomiavdelningen): +11,1 mnkr 2024, +11,3 mnkr 2025 och +12,0 mnkr 2026

-Avskrivningar har justerats. Ny beräkning har gjorts av ekonomiavdelningen: +0,2 mnkr 2024, -0,8 mnkr 2025 och -1,8 mnkr 2026

-Skatteintäkter, Fastighetsavgift, Kostnadsutjämning och Kostnadsutjämning LSS har justerats så att de stämmer med skatteunderlagsprognosen från SKR från 24 augusti 2023: +3,0 mnkr 2024, +4,7 mnkr 2025

och +6,1 mnkr 2026

-Finansiella kostnader och intäkter är justerad. Hänsyn är tagen till senaste prognos från KPA och en ny beräkning av räntekostnader har gjorts: -0,5 mnkr 2024, -1,5 mnkr 2025 och +0,6 mnkr 2026

	2 024	2 025	2 026
Resultat (enligt beslut kf §65 2023-06-19)	-11,7	11,2	20,9
Kostnadsökningar			
Nämnderna justering PO från 40%-41%	-3,9	-3,9	-3,9
Budget kostnadökningar	3,5	3,4	3,3
Netto kostnadsökningar	-0,4	-0,5	-0,6
Kapitaltjänst			
Nämndernas ramar ny kapitaltjänstberäkning	-11,0	-11,0	-11,0
Kapitalkostnader (centralt)	11,1	11,3	12,0
Avskrivningar	0,2	-0,8	-1,8
Netto kapitaltjänst	+0,3	-0,5	-0,8
Utökning Barn och utbildningsnämnden se ovan	-1,5	-1,5	-1,5
Pensionskostnader (exkl. finansiell kostnad pensionsskuld)	-3,9	-3,9	-2,6
Skatter och generella statsbidrag	3,0	4,7	6,1
Finansiella kostnader och intäkter (inkl. finansiell kostnad pensionsskuld)	-0,5	-1,5	+0,6
Justeringspost	+0,1	-0,1	-0,1
Resultat efter justeringar ovan (med i budget)	-14,6	+7,9	+22,0

Detta återstår:

-Nämndernas ramar ska justerats med nya internhyror. 0 mnkr

Uppdrag

Två extra uppdrag förutom de sex som kommunfullmäktige beslutade i budgetarbetet i våras.

Tilläggsuppdrag till budget 2024-2026, nr 7-8

7. BUN

Enligt statistiken för antalet barn till förskolan kommer det bli en ökning de närmaste åren men därefter sjunker antalet inför framtiden. Eftersom förskoleverksamheten redan idag är ansträngd i delar av kommunen ser vi behov av att finna en lösning som inte innefattar stora lokalinvesteringar som i sin tur innebär betungande kostnader för kommunen när behovet av förskoleplatser minskar.

- Vi vill att det utreds alternativa lösningar för att möta det ökande behovet i förskolan. Utredningen ska i först hand se till möjligheten till ett utökat samarbete med Fria förskolan Framtiden samt lokallösningar i kommunen som inte innebär stora nyproduktioner av förskolelokaler.

8. SOC

Arbetsbelastningen inom äldreomsorgen ökar allt mer och riskerar att bli ännu tuffare med framtida brist på personal. För att klara välfärdsuppdraget behöver vi bland annat använda fler digitala tjänster inom omsorgerna som i sin tur kommer att kräva nya arbetssätt och kompetenser. Detta kommer att innebära större krav på ledarskaps- och kommunikationsförmågan om vi ska lyckas genomföra förändringarna i samsyn med verksamheterna.

- Vi vill att det genomförs en extern genomlysning av arbetssätt-kommunikation-ledarskap av verksamheterna så att vi har ett underlag för beslut om kommande utvecklingsstöd inom äldreomsorgen.

De tidigare beslutade uppdragen framgår nedan. Uppdragen antogs i ärendet "budget och verksamhetsplan 2024-2026: planeringsförutsättningar" (kommunfullmäktige §65 2023-06-19)

1. BUN

Enligt skollagens beslut om en likvärdig skola ska alla elever ges möjlighet till goda studieresultat oavsett social bakgrund och vilken skola man går i. Detta innebär att alla barn i Ovanåkers kommun, oavsett vilken skola man går i ska ges samma möjligheter till en kvalitativ utbildning. Trots detta visar skolresultaten att skillnaden mellan våra grundskolor är omotiverat stor.

- Vi vill att en analys görs av vad skillnaderna beror på och att skolförvaltningen presenterar vilka åtgärder man tänker vidta.

2. BUN

De elever som går IM programmet på vårt gymnasium har haft goda möjligheter att få hjälp för att ta sig vidare i utbildningssystemet. Detta är avgörande för att de ska få en så bra start ut på arbetsmarknaden som

möjligt. Resultaten har visat att IM programmet de senaste åren visat på ett sämre resultat än tidigare.

- Vi vill det görs en analys av vad detta sämre resultat beror på och vilka åtgärder som kommer att vidtas för att på bästa sätt hjälpa de elever som går på IM programmet.

3. SOC

Det finns ett starkt önskemål från personal inom äldreomsorgen att minska helgarbete från varannan helg till två av fem eller var tredje helg.

Arbete inom äldreomsorgen innebär självklart helgarbete men för att göra arbetet mer attraktivt för arbetssökande bör man titta på möjligheten att minska arbetet på helgerna.

- Vi vill att socialförvaltningen bland annat tittar på vilka exempel det finns från andra kommuner som har samma problematik som vi och utreder vilka möjligheter det finns att tillmötesgå personalens önskemål.

4. SOC

Lika viktigt som personalens arbetsmiljö är kvaliteten på den omsorg som vi ger de äldre. Sådana faktorer som, möjlighet att påverka sin livssituation eller att inte ha fler personal runt sig än att man kan få en relation med dem och känna trygghet, gör att livskvaliteten för de människor som behöver vår omsorg ökar.

- Vi vill att vi tittar på de goda exempel och pilotprojekt som görs inom dessa områden och utreder vad vi kan lära och använda oss av för att höja kvaliteten inom vår äldreomsorg.

5. KS och SBN

Det händer alltför ofta att större investeringar blir dyrare än vad som budgeterats för dem. Detta kan bero på faktorer som vi inte alltid styr över men det kan också bero på faktorer som vi ansvarar för.

- Vi vill att ansvariga inom respektive förvaltning analyserar de processer som varit i några tidigare byggprojekt och presenterar hur vi kan förbättra processen för att minska risken för ekonomiska bakslag.

6. KS

Både kommunen och våra helägda bolag har bilar och transporter i egen regi. För att på bästa sätt kunna optimera miljö- och hållbarhetsarbete behöver vi ha en genomtänkt fordonsstrategi i kommunen.

- Vi vill att en genomlysning görs av kommunkoncernens fordonspark samt att vi utreder om en gemensam strategi och handlingsplan skulle ge en ekonomisk och miljömässig fördel.

Om budgeten

Ovanåkers kommun beslutar varje år en budget för nästkommande år och de därpå följande två åren. Budgeten är en plan för kommunens ekonomi och verksamhet. Fokus i dokumentet ligger på nästkommande år, 2024, men dokumentet innehåller också en övergripande plan för kommunens förutsättningar för de därpå följande två åren, 2025 och 2026.

Det är kommunfullmäktige som beslutar om fördelning av de ekonomiska ramarna. Kommunfullmäktige har då att ta ställning till vilka intäkter som kommunen förväntas få och till vilka verksamhetsområden (nämnder) dessa medel ska gå. När väl ramarna har beslutats är det nämnderna som ska bestämma över vilken verksamhet som ska bedrivas. Nämnderna måste då ställa de ekonomiska förutsättningarna i relation till verksamhetsmässiga mål.

Ovanåkers kommun är också helägare eller delägare i ett antal bolag. I budgetdokumentet ges en presentation av respektive bolags verksamhet och budgeterat resultat för nästkommande år.

Kommunallagen (2017:725) 11 kap 5 § föreskriver att kommuner varje år ska upprätta en budget för nästa kalenderår (budgetår). Budgeten skall upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Undantag får göras i den utsträckning som medel från en resultatutjämningsreserv tas i anspråk eller om det finns synnerliga skäl.

I kommunallagen 11 kap 6 § står att budgeten också ska innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år. Budgetåret ska då alltid vara periodens första år.

Budgetprocessen

-Budgetarbetet börjar med att respektive nämnd beslutar om vilka kostnadsökningar och äskanden som är aktuella inför budgetperioden. (februari/mars året innan första budgetår)

-Kommunfullmäktige fastställer ekonomiska ramar för respektive budgetpost och finansiella mål för budgetåret och planeringsperioden. Kommunfullmäktige tar då ställning till de kostnadsökningar och äskanden som respektive nämnd begärt och ställer detta i relation till senaste skatteunderlagsprognos och finansiella mål. (april/maj året innan första budgetår).

-Nästa del är att nämnderna tar beslut om vilken verksamhet som ska bedrivas inom given budgetram och vilka verksamhetsmål som är viktiga. Nämndens beslut innefattar även åtgärder som ska genomföras för att nå beslutad ram. Åtgärderna beskrivs i särskilt dokument. (augusti året innan första budgetår)

-Kommunfullmäktige beslutar om budget och verksamhetsmål. Kommunfullmäktige tar del av de presentationer av verksamhet som respektive nämnd och helägda kommunala bolag beslutat om. Kommunfullmäktige tar också del av de åtgärder som föreslås av respektive nämnd. Kommunfullmäktige tar del av senaste skatteunderlagsprognos och prognoser för övriga budgetposter. (november/december året innan första budgetår)

Kommunfakta

Allmän fakta

Huvudorter	Edsbyn och Alfta
Antal invånare	11 622 (31/12-2022)
Landskap	Hälsingland
Län	Gävleborg

Politisk ledning

<i>Parti</i>	<i>Mandat</i>
Arbetarepartiet-Socialdemokraterna	10 (12)
Centerpartiet	7 (10)
Sverigedemokraterna	6 (4)
Kristdemokraterna	6 (4)
Moderaterna	4 (3)
Vänsterpartiet	1 (1)
Liberalerna	1 (1)

Befolkning

SCB gjorde i maj 2022 en befolkningsframskrivning. Befolkningsframskrivningen har justerats av kommunstyrelseförvaltningen med de faktiska befolkningssiffrorna för 2022.

Enligt befolkningsprognosen antogs invånarantalet till 11678 2022, dvs 56 personer fler än det faktiska utfallet 11622. Därför har antalet invånare i prognosen justerats ner med ca 56 personer. En förväntad befolkningsminskning i linje med befolkningsframskrivningen kvarstår, dvs en minskning av befolkningen med ca 35 invånare/år. Det innebär 11592 2023, 11560 2024 och 11524 2025. Skatteintäkterna baseras på antalet invånare i kommunen den 1 november året före budgetåret. För enkelhets skull har ovan invånarantal använts som underlag trots att dessa siffror avser befolkningen den sista december.

En förändring med 20 personer motsvarar cirka 1 mnkr i skatteintäkter.

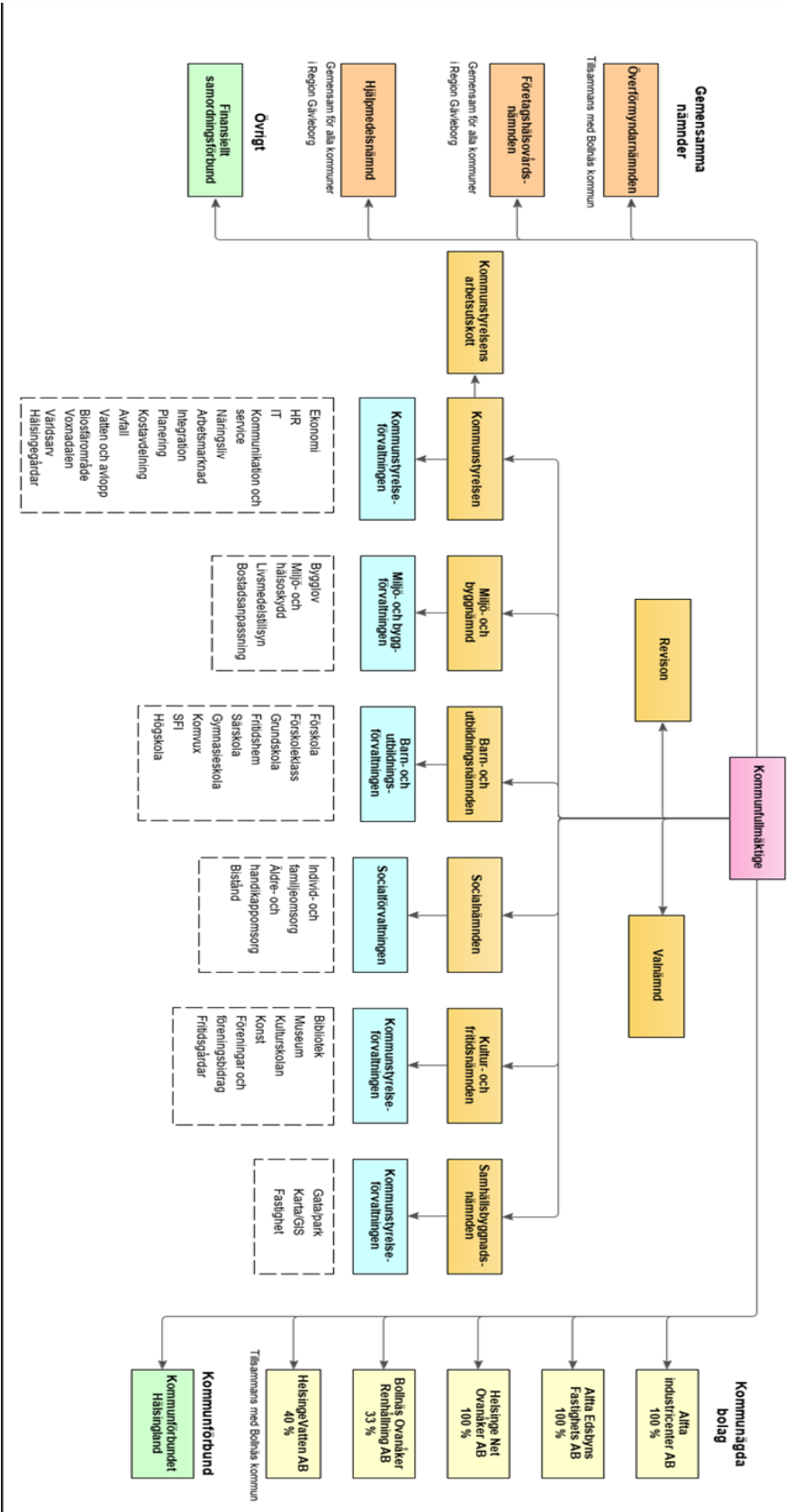
Den 18 augusti presenterade SCB befolkningsutvecklingen för kvartal 2 2023.

Befolkningen i Ovanåkers kommun var 30 juni 11 583 personer.

Organisation

Resultaträkning

	2024	2025	2026
<i>Verksamhetens nettokostnader</i>			
Verksamhetens intäkter	135 000	130 000	130 000
Verksamhetens kostnader	-946 937	-950 685	-971 541
Avskrivningar	-50 615	-52 337	-54 146
Summa Verksamhetens nettokostnader	-862 552	-873 022	-895 687
<i>Finansiella poster</i>			
Skatteintäkter	564 561	585 496	607 013
Generella statsbidrag och utjämning	294 320	302 438	316 007
Verksamhetens resultat	-3 671	14 912	27 333
<i>Finansiella intäkter</i>			
Finansiella intäkter	2 600	2 600	2 600
<i>Finansiella kostnader</i>			
Finansiella kostnader	-13 577	-9 632	-7 968
Resultat efter finansiella poster	-14 648	7 880	21 965
ÅRETS RESULTAT	-14 648	7 880	21 965

Resultat

Ovanåkers kommun budgeterar 2024 ett resultat på -14,6 mnkr. 2025 är det budgeterade resultatet 7,9 mnkr och 2026 är det budgeterade resultatet 22,0 mnkr.

Kommunens budgeterade skatteintäkter och generella statsbidrag baseras på den skatteunderlagsprognos som Sveriges kommuner och regioner (SKR) presenterade 24 augusti 2023. Sveriges kommuner och regioner, SKR, gör vid ett antal tillfällen under ett år skatteunderlagsprognoser. Tillsammans med prognoserna presenteras cirkulär och/eller ekonomirapporter där förbundets syn på faktorer som är avgörande för skatteunderlagets utveckling beskrivs. Skattunderlagsprognosen används för att avgöra kommunens ekonomiska förutsättningar. Skattunderlagsprognosen har kompletterats med en befolkningsprognos från SCB från maj 2022, korrigerad med faktiskt invånarantal 2022-12-31.

Befolkningen har antagits till 11 592 år 2024, 11 560 år 2025 och 11 524 år 2026. Av tabellen nedan framgår hur befolkningen är fördelad utifrån åldersintervall som är relevanta för den kommunala verksamheten. Befolkningsprognosen utgår från den befolkningsframskrivning som SCB publicerade 2022-05-25 korrigerad med faktiska befolkningssiffror för 2022.

Antal invånare den 1.1	2023	2024	2025	2026
Totalt	11 622	11 592	11 560	11 524
1 -5 år	646	641	616	603
6 -12 år	908	908	923	925
6 år	138	116	146	132
7 -15 år	1 157	1 168	1 170	1 191
16 -18 år	380	393	385	386
65 -79 år	2 400	2 373	2 345	2 302
80 -89 år	749	777	834	889
90 -	157	159	160	158

Balanskravsresultat

Ovanåkers kommun budgeterar 2024 ett balanskravsresultat på 0 mnkr. 2025 är det budgeterade balanskravsresultatet 7,9 mnkr och 2026 22,0 mnkr. Orsaken till att balanskravsresultatet skiljer sig från årets resultat år 2024 är att det för år 2024 återförs medel från resultatutjämningsreserven.

I Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning 11 kap § 10 beskrivs begreppet balanskravsutredning. Förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om dels årets resultat efter balanskravsjusteringar, dels detta resultat med justering för förändring av resultatutjämningsreserven (balanskravsresultat).

Balanskravsjusteringar görs genom att följande uppgifter inte beaktas vid beräkningen av årets resultat: (1) realisationsvinster som inte står i överensstämmelse med god ekonomisk hushållning (2) realisationsförluster till följd av försäljning som står i överensstämmelse med god ekonomisk hushållning (3) realiserade vinster och förluster i värdepapper och (4) återföring av realiserade vinster och förluster i värdepapper.

I kommunallagen 11 kap § 12 står att om balanskravsresultatet enligt 11 kap. 10 § lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning för ett visst räkenskapsår är negativt, ska det regleras under de närmast följande tre åren.

Fullmäktige ska anta en åtgärdsplan för hur regleringen ska ske.

Beslut om reglering ska fattas senast i budgeten det tredje året efter det år då det negativa balanskravsresultatet uppkom. *Lag (2018:600)*.

Kommunallagen 11 kap § 13 föreskriver att fullmäktige får besluta att en reglering av ett negativt balanskravsresultat inte ska göras om det finns synnerliga skäl.

Resultatutjämningsreserv

Det är möjligt att använda medel ur resultatutjämningsreserven för år 2024.

Ovanåkers kommun hade 2022-12-31 en resultatutjämningsreserv som uppgick till ca 50,7 mnkr.

I budgetförslaget återförs år 2024 14,6 mnkr från resultatutjämningsreserven för att kompensera för ett negativt resultat.

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och resultatutjämningsreserv fastställdes av kommunfullmäktige § 37 2019-05-13. Vad gäller användandet av resultatutjämningsreserv står följande:

"Medel från RUR kan användas om två kriterier är uppfyllda:

- Förändringen av årets underliggande skatteunderlag i riket understiger den genomsnittliga utvecklingen de senaste 10 åren (enligt Sveriges kommuner och landstings beräkningar)
- Balanskravsresultatet är negativt

Medel från RUR får i så fall användas för att nå upp till ett nollresultat.

Beslut om planerad användning av medel från RUR fattas i samband med antagande av kommunens budgetdokument. I samband med årsredovisningen fastställs eventuell användning av medel."

SKR har in cirkulär 23:36, från 24 augusti 2023 kommenterat kring RUR.

Enligt kommunallagen får medel från en resultatutjämningsreserv (RUR) användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Avsikten med regelverket är att uttag från RUR får ske för att täcka underskott som uppstår till följd av en lågkonjunktur, för att tillfälligt kunna dämpa effekterna och få tid till anpassning. Överordnat är dock alltid kravet på en god ekonomisk hushållning.

De närmare reglerna för disponering ska framgå av de egna riktlinjerna för RUR som beslutas av fullmäktige. Ett exempel hämtat från förarbetena till Kommunallag (2017:725) på när RUR kan disponeras är att jämföra utvecklingen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren. Med en sådan tillämpning får reserven användas om det årliga värdet väntas understiga det tioåriga genomsnittet. Med nuvarande prognos skulle det vara möjligt för 2024 (tabell 3). En annan förutsättning är att medlen från RUR används för att täcka ett negativt balanskravsresultat. SKR:s sammantagna bedömning är att Sverige är inne i en lågkonjunktur som bottnar 2024. Kommunsektorn drabbas speciellt genom låg historisk utveckling av det reala skatteunderlaget åren 2023–2024. Under 2024 understiger det nominella skatteunderlaget det tioåriga genomsnittet.

Tabell 3. Rikets underliggande skatteunderlagsutveckling; tioårigt genomsnitt samt årlig utveckling

Förändring i procent per år

RUR	2022	2023	2024	2025	2026
Snitt 10 år	4,1	4,4	4,5	4,5	4,5
Årlig ökning	6,2	4,7	3,8	5,0	4,8
Differens	2,0	0,4	-0,7	0,5	0,3

Källa: Skatteverket och SKR.

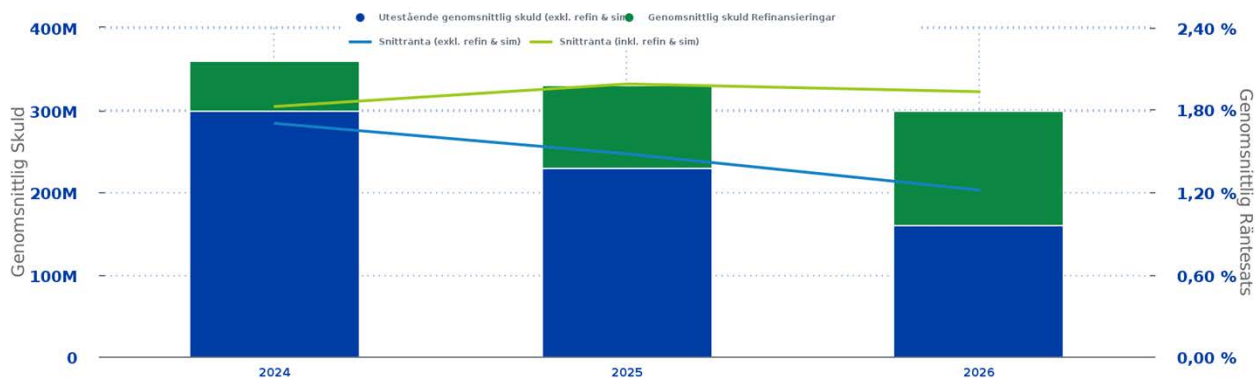
Under 2024 är rikets underliggande nominella skatteunderlagsutveckling lägre än ett tioårigt genomsnitt.

Lån

Kommunens upplåning bedöms vara 360 mnkr vid årets ingång, under 2025 bör en amortering på 30 mnkr kunna genomföras och under hösten 2026 ytterligare en amortering på 30 mnkr. Kommunens utgående låneskuld blir alltså 360 mnkr 2024, 330 mnkr 2025 och 300 mnkr 2026 (i bilden nedan visas låneskulden för respektive år).

Kommunens genomsnittliga ränta för 2024 bedöms bli 1,82 % och för 2025 är prognosen att den ökar till 1,99 % 2025 och att den blir 1,93 % 2026.

God ekonomisk hushållning

Kommuner och landsting ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer. Fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning för kommunen. Om kommunen har resultatutjämningsreserv ska riktlinjerna även omfatta hanteringen av den. Ovanåkers kommun beslutade om riktlinjer för god ekonomisk hushållning på kommunfullmäktige 2019-05-13 § 37

Dessa riktlinjer avser i huvudsak den kommunalt skattefinansierade verksamheten. För VA-verksamheten gäller att den fullt ut ska finansieras via konsumtionsavgifter. För den verksamhet som drivs i företagsform sker styrningen med hjälp av ägardirektiv och andra styrande dokument. Utgångspunkten för dessa styrdokument ska dock också vara långsiktig god ekonomisk hushållning.

Syftet med kommunal verksamhet är inte att få ekonomisk avkastning på skattebetalarnas pengar, utan att bedriva den verksamhet man politiskt har beslutat att genomföra. Finansiella mål behövs för att betona att ekonomin är en restriktion för verksamhetens omfattning. Mål och riktlinjer för verksamheten behövs för att visa hur mycket av de olika verksamheterna som ryms inom de finansiella målen, d v s koppling mellan ekonomi och verksamhet. Dessa behövs också för att främja en kostnadseffektiv och ändamålsenlig verksamhet samt för att göra uppdraget gentemot medborgarna tydligt. Åtgärdsplaner i lagens mening träder in för att återställa negativa resultat så att de inte lämnas till senare generationer.

Enligt kommunallagen har kommunstyrelsen en ledande och samordnande roll för frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning. För att göra det långsiktigt måste de fastställa hur mycket pengar som ska gå till löpande verksamhet, hur investeringar ska finansieras och om sparande inför framtiden är nödvändigt.

Avstämning av god ekonomisk hushållning görs av kommunfullmäktige i samband med behandlingen av budget, delårsrapport och årsbokslut.

Det finansiella perspektivet

Lagen kräver att kommuner och landsting formulerar finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Valet av mål och nivåer kan se ut på många olika sätt. Det beror bland annat på att kommuner befinner sig i vitt skilda planeringssituationer och ekonomiska utgångslägen. Ekonomisk hushållning kan ses i två dimensioner; att hushålla i tiden och över tiden. Det vill säga att väga ekonomi mot verksamhet på kort sikt, samt att väga verksamhetens behov nu mot verksamhetens behov på längre sikt. Om kommunen under ett år förbrukar mer pengar än den får in innebär det att det blir kommande år, eller kommande generationer, som måste betala för denna överkonsumtion.

Finansiella mål bör omfatta och utgöra restriktion för:

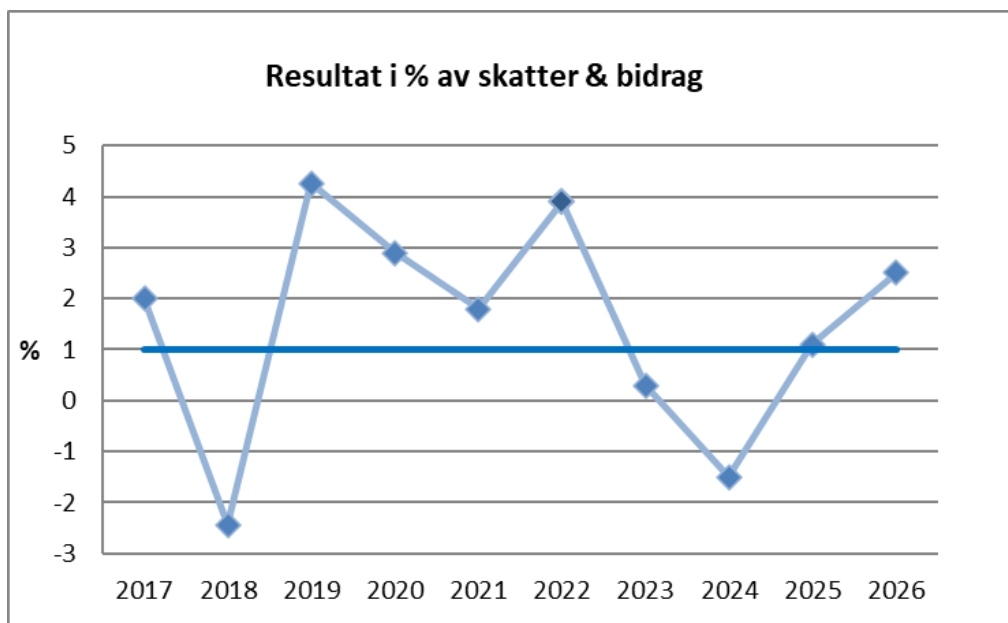
- Hur mycket den löpande verksamheten får kosta (vilka intäkter har vi och vilka kostnader kan vi tillåta oss)
- Investeringsnivåer och finansiering av dessa
- Förmögenhetsutveckling

Finansiella mål

Hur mycket den löpande verksamheten får kosta (vilka intäkter har vi och vilka kostnader kan vi tillåta oss)

I Ovanåkers kommun ska det årliga resultatet i skattefinansierad verksamhet (inklusive finansnetto) uppgå till 1,0 % av skatter och generella statsbidrag.

Årets resultat för 2024 budgeteras till -14,6 mnkr vilket är lägre än målet på 8,6 mnkr. År 2025 budgeteras resultatet till 7,9 mnkr vilket är lägre än målet på 8,9 mnkr och 2026 budgeteras resultatet till 22,0 mnkr vilket är högre än målet på 9,2 mnkr.

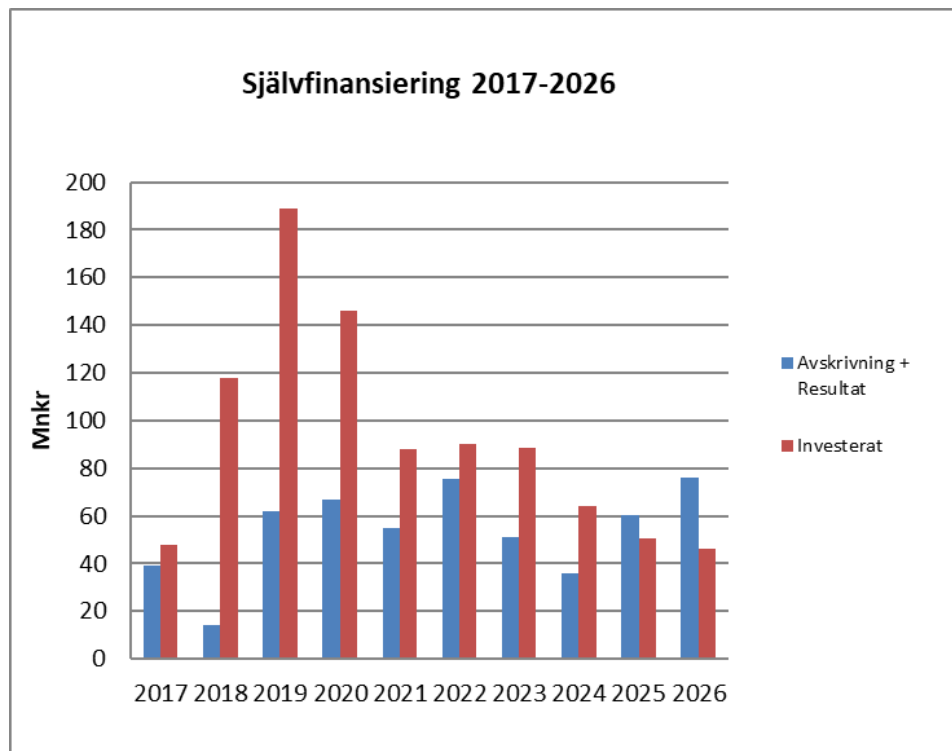

Investeringsnivåer och finansiering av dessa

Grundprincipen är att investeringar ska finansieras med egna medel. Inlåning kan ske när en investering beräknas ha ett positivt driftnetto, dvs. inga ytterligare skattemedel behöver tillföras driftbudgeten

Inlåning till kommunen, exklusive kommunägda bolag, får maximalt uppgå till 30 000 kr per invånare.

Grundprincipen att investeringar ska finansieras med egna medel uppnås inte för 2024. År 2025 och 2026 uppnås målet.

Kommunen uppnår inte målet med finansiering om maximalt 30 000 kronor per invånare år 2024 och uppnår målet för år 2025 och 2026. Upplåningen budgeteras till: 2024: 31 100 kr, 2025: 28 500 kr och 2026: 26 000 kr/invånare.

Diagrammet ovan redovisar utfallet för perioden 2017-2022 och en prognos för åren 2023-2026.

Självfinansieringsgraden budgeteras till: 2024: 56%, 2025: 120% och 2026: 164%

Självfinansieringsgraden rullande 10 år budgeteras till: 2024: 55%, 2025: 58% och 2026: 58%.

Förmögenhetsutveckling

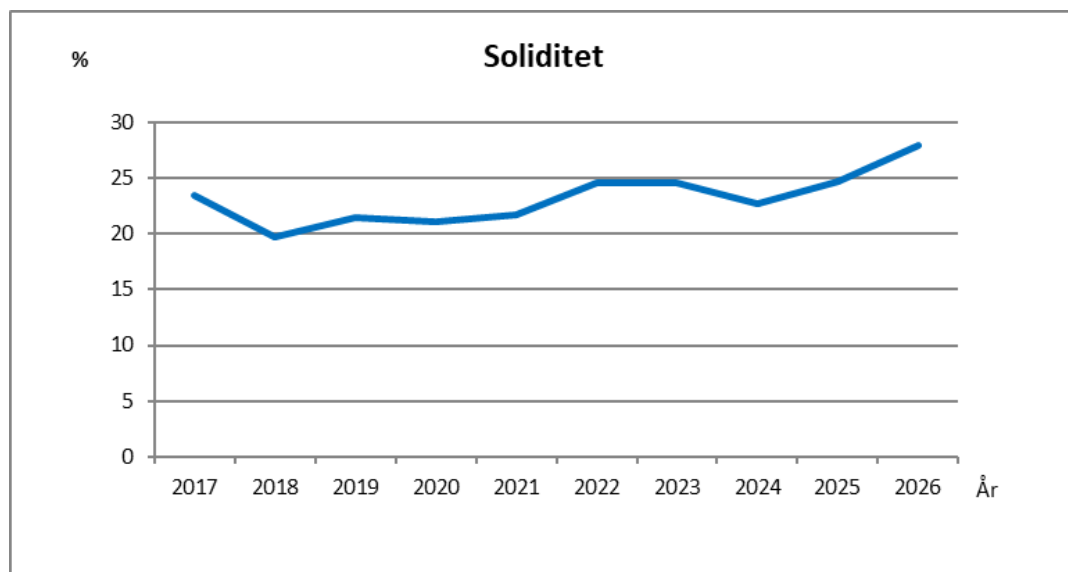
Soliditeten i Ovanåkers kommun ska förbättras.

Soliditetsmålet mäts inklusive ansvarsförbindelsen för pensioner.

Målet uppnås inte för år 2024 men uppnås för åren 2025 och 2026.

Budgetperioden 2024-2026 beräknas Ovanåkers kommun ha följande soliditet.

2024: 22,6%, 2025: 24,5%, 2026: 27,7%. För 2023 prognostiseras soliditeten till 24,5%.

Verksamhetsperspektivet

God ekonomisk hushållning innebär inte enbart att räkenskaperna går ihop på ett ansvarsfullt sätt. Begreppet innefattar även ett krav på att pengarna används till rätt saker och att de utnyttjas på ett effektivt sätt. Verksamhetsperspektivet tar sikte på förmågan att bedriva verksamheten på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt.

Verksamhetsmål

Ovanåkers kommun har valt att arbeta med de globala målen i Agenda 2030 som grund för sin målstyrning. Agenda 2030 har tydliga ambitionsnivåer som kommunen har valt att ta avstamp ifrån i den egna verksamhetsstyrningen. Syftet med modellen är att använda verksamhetsstyrning som ett medel för att uppnå vision och lokala ambitioner kopplat till de 17 globala målen. De globala målen är konstanta över tid och ger långsiktighet i målstyrningen.

I modellen prioriterar kommunfullmäktige de globala mål som är viktiga för hela kommunen. Kommunfullmäktige formulerar inriktningsbeskrivningar för de utvalda målen som ger en tydlig lokal förankring av målen. Dessa beskrivningar agerar som förlängningar av visionen och ska i nästa led ge tydlig riktning för nämnder och styrelser i deras arbete med målstyrningen. Kommunfullmäktige väljer ut delmål under respektive utvalt globalt mål för nämnder och styrelser.

Nämnder och styrelser väljer ut de delmål som ska styra verksamheten det kommande året (utifrån den prioritering kommunfullmäktige redan gjort). Eftersom nämnden/styrelsen inte själv formulerar målen är det genom att beskriva delmålet ur ett lokalt nämnd-/styrelseperspektiv som nämnd/styrelse ger riktning för verksamheten.

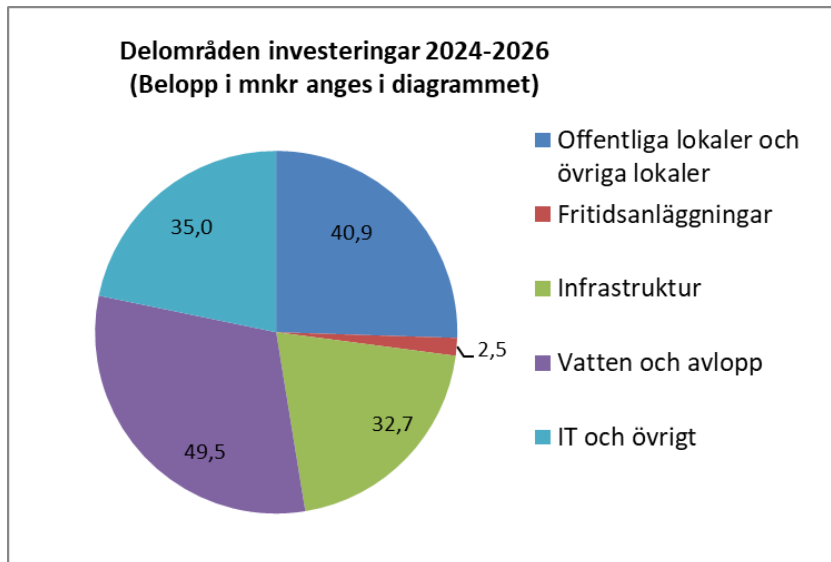
Fram till 2023 skedde kommunens målstyrning enligt en modell baserat på balanserat styrkort med inriktningsmål som var indelade i fyra perspektiv. I februari 2023 beslutade kommunfullmäktige att anta den nya målstyrningsmodellen med Agenda 2030 som grund och att modellen börjar tillämpas från 2024.

Investeringar

Investeringarna antas uppgå till 2024: 64 mnkr, 2025: 50 mnkr och 2026: 46 mnkr.

I diagrammet framgår inom vilka delområden som investeringar beslutats

I beloppet för 2024 ingår åtgärder som finns i investeringsplan för 2024 och åtgärder som inte antas hinnas med men varit budgeterade under 2023.

Investeringsplan 2024-2028 beslutad kommunfullmäktige § 66 2023-06-19 och Investeringsplan VA 2024-2028 beslutad kommunfullmäktige § 67 2023-06-19. För att beräkna "släpet" från tidigare år dvs hur mycket som kvarstår att investera i tidigare beslutade investeringsprojekt har prognosen som sattes för investeringsutgifterna vid tertialbokslutet 2023 använts.

Edsbyn & Alfta
Ovanåkers kommun

Koncernens resultat

För 2024 budgeteras ett negativt resultat för koncernen på -11,0 mnkr.

Kommun: -14,6 mnkr

Alfta Edsbyns Fastighet AB: 1,5 mnkr

Alfta Industricenter AB: 0,8 mnkr

Helsingenet Ovanåker AB: 1,2 mnkr

Helsingevatten AB: 0 mnkr

Bollnäs-Ovanåker Renhållning AB: 0,1 mnkr (0,2 mnkr*33%)

Kassaflöde

	2024
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN	
Årets budgeterade resultat	-14 648
Justering för ej likviditetspåverkande poster (avskrivningar)	68 890
Medel från verksamheten före förändringar i rörelsekapitalet	54 242
Förändringar i rörelsekapitalet	0
Kassaflöde från den löpande verksamheten	54 242
INVESTERINGSVERKSAMHET	
Investering i materiella anläggningstillgångar	-63 896
Investering i finansiella tillgångar	-500
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-64 396
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN	
Förändring långfristiga skulder (lån)	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	0
PERIODENS KASSAFLÖDE	-10 154

Övrig information

Samhällsekonomi

(Från SKR:s cirkulär Budgetförutsättningar för åren 2023–2026 från 24 augusti 2023)

Jämfört med den prognos vi presenterade i april (Aktuell Ekonomi 23:20) räknar vi nu med starkare utveckling av skatteunderlaget 2022–2026. I huvudsak beror det på en starkare utveckling av lönesumman i närtid samt högre pensioner 2024 och därefter till följd av högre inflation.

Global ekonomi präglas fortsatt av hög inflation och penningpolitisk åtstramning. Bakgrunden är de störningar som rubbat utbud och efterfrågan, där pandemin, Rysslands anfallskrig mot Ukraina och expansiv ekonomisk politik utmynnat i den exceptionella inflationsutveckling som utspelat sig sedan början av 2022. Utgången väntas ge två år av svagare global tillväxt 2023–2024. Den ekonomiska politiken, och penningpolitiken i synnerhet, har lagts om för att få kontroll över inflationen. Vad som förvånar är att arbetsmarknaderna ännu står så starka. I likhet med omvärlden har även svensk arbetsmarknad visat sig motståndskraftig, men vår bedömning är att den lägre efterfrågan (BNP) i år kommer leda till en avmattning på arbetsmarknaden framöver. Efterfrågan tar fart igen under 2024 då inflationen sjunker tillbaka till målnivåer och centralbankerna anpassar politiken med att inleda en följd av räntesänkningar. Utvecklingen för svensk inflation tyder på ett bredare och mer varaktigt förlopp än i våra tidigare prognoser. För kommuner och regioner spiller den starka arbetsmarknaden över i ett starkare skatteunderlag. I reala termer har bilden dock inte förändrats, sektorns köpkraft faller i år och blir mycket svag nästa år.

Skatteunderlaget växer snabbt i nominella termer under perioden 2023–2026, i genomsnitt med 4,6 procent per år. Den genomsnittliga ökningen under de senaste tio åren (perioden 2013–2022) var 4,1 procent. Arbetsmarknaden har utvecklats starkt under det första halvåret 2023 och likaså lönesumman. En sämre utveckling på arbetsmarknaden främst under 2024 kommer dock leda till en inbromsning av skatteunderlagets ökningstakt. Därefter ökar skatteunderlaget i snabbare takt när konjunkturen återhämtar sig. En högre inflationsutveckling framöver lyfter också garantipensionerna och därmed skatteunderlaget. Trots den goda nominella utvecklingen faller köpkraften för det reala skatteunderlaget med 2 procent i år och är i stort sett oförändrat nästa år. Därefter ökar det starkare när konjunkturen beräknas återhämta sig. I reala termer växer skatteunderlaget med 1,3 procent per år 2023–2026, att jämföra med de senaste tio årens genomsnitt på 1,6 procent. Trots den nominella ökningen urholkas alltså kommunsektorns köpkraft drastiskt. Förutom att priser och löner stiger och därigenom påverkar kommuner och regioners kostnader för verksamheten så ökar också pensionskostnaderna. Det är främst prisbasbeloppets förändring och hur det slår på värderingen av sektorns pensionsskuld som påverkar resultaten negativt, men även det nya pensionsavtalet för sektorn påverkar.

Övriga frågor

- **Befolkningsprognos**

SCB gör inte lägre årsvisa regionala befolkningsframskrivningar, såsom de gjorde under ett par år. Svaret som SCB lämnat är att de regionala befolkningsframskrivningarna i framtiden kommer att göras var tredje år. Nästa publicering 2024. Det är lite olyckligt då det alltid är bra att ha så aktuella siffror som möjligt. SCB publicerar befolkningssiffror per den sista december, på kommunnivå, runt den 20 februari.

När det gäller befolkningen har vi använt den senaste befolkningsframskrivningen från SCB där det antas en minskning med ca 35 personer årligen. Befolkningen i Ovanåker var 31 december 2022, 11622. Det budgeten är baserad på är att befolkningen kommer vara 11592 personer 31 december 2023. Senast kända befolkningssiffror är för 30 juni 2023 då befolkningen var 11583 personer, alltså 9 färre än budgeterat.

När det gäller födda i kommunen skedde en minskning redan 2022, då antalet födda var 104 personer jämfört med 124 året innan. I prognosen har vi antagit 115 födda under 2023 och 113 födda 2024 och 110 födda 2025. Till och med den 30 juni 2023 hade 49 barn fötts i kommunen.

Sammanfattningsvis finns det en risk att invånarantalet som skatteintäkterna är baserade på är för högt, vilket gör att vi har en för hög intäktsbudget. Varje person genererar ungefär 60 000 kr i skatteintäkter. En orsak till detta kan vara att det föds färre barn i kommunen, men det är tidigt att säga än.

- **Ändamålsenlig kommunalekonomisk utjämning**

Den 28 april 2022 beslutade regeringen att att:

En parlamentariskt sammansatt kommitté ges i uppdrag att göra en översyn av den kommunalekonomiska utjämningen. Syftet med uppdraget är att säkerställa att den kommunalekonomiska utjämningen ger kommuner och regioner likvärdiga ekonomiska förutsättningar att tillhandahålla välfärd och annan kommunal service, trots skillnader i skattekraft och strukturella förutsättningar.

Kommittén ska bl.a.

- analysera de variabler som ingår i inkomstutjämningen,
- analysera i vilken utsträckning kostnadsutjämningen för kommuner och regioner fångar upp skillnader i strukturella faktorer,
- analysera om strukturbidraget i dess nuvarande form skulle kunna avvecklas eller förändras,
- genomgående analysera en eventuell påverkan av utjämningssystemet på utveckling och tillväxt, såväl positiv som negativ,
- analysera och utvärdera utjämningen av kostnader för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), och
- föreslå nödvändiga författningsändringar.

Uppdraget ska redovisas senast den 3 maj 2024.

- **En god kommunal hushållning**

Under 2020 fick en särskild utredare i uppdrag att bedöma om nuvarande regelverk för ekonomisk förvaltning i kommunallagen utgör en bra grund för en effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner. Syftet med utredningen är att ge kommuner och regioner goda förutsättningar att möta framtida utmaningar genom att föreslå ett sammanhållet regelverk för en effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner. Uppdraget ska redovisas senast i september 2021.

Utredaren ska bl.a.

- föreslå hur krav på god ekonomisk hushållning och regelverket för balanskravet bör vara utformade,
- undersöka och vid behov lämna förslag till vägledning och stöd för den ekonomiska styrningen i kommuner och regioner, och
- föreslå lösningar som sammantaget skapar goda förutsättningar för en effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner och som ligger i linje med målen för den nationella finanspolitiken.

Utredningen "En god kommunal hushållning" publicerades den 22 september 2021.

SKR skriver följande:

"I maj 2023 överlämnade regeringen en proposition till riksdagen utifrån förslagen i betänkandet En god kommunal hushållning (SOU 2021:75). Här finns en sammanfattning av propositionens innehåll, och hur utredningens förslag tagits i beaktande."

- Resultatreserv införs. i) Samma förutsättningar för reservering som för resultatutjämningsreserven (RUR), det vill säga olika gränsvärden vid positivt respektive negativt eget kapital, inklusive ansvarsförbindelsen för pensioner. ii) Resultatreserven får uppgå till högst fem procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning.
- Resultatutjämningsreserv, RUR, avvecklas. De som vid ikraftträdandet har en RUR får ha kvar och utnyttja den till utgången av 2033.
- Pensioner, blandmodellen kvarstår
- Fortsättning följer - förslag som bereds vidare inom Regeringskansliet. i) Förslag en statlig garantimodell för intäkterna vid djupare konjunktur nedgångar. ii) Förslag om att en statlig myndighet ska få i uppdrag att följa kommuners och regioners ekonomi och ge dem vägledning och stöd.
- Budget och utvärdering kommunala koncernföretag ändras. Budgeten ska innehålla en redogörelse för ekonomin under budgetåret i de kommunala koncernföretagen.

Propositionen är ett förslag och kan komma att ändras under riksdagens behandling av propositionen. Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2024, det vill säga från och med räkenskapsåret 2024.

- **Budgetproposition 2024**

En viktig del i regeringens arbete med att förverkliga sin politik är att utforma förslag om statens budget. Förslagen lämnas i propositioner till riksdagen. **Den 20 september** överlämnas regeringens budgetproposition för 2024 till riksdagen.

Driftbudget

	2024	2025	2026
Politiska organ	-1 164	-1 164	-1 164
Kommunstyrelse	-106 400	-105 714	-104 694
Samhällsbyggnadsnämnd	-41 574	-41 352	-41 352
Kultur- och fritidsnämnd	-42 960	-42 680	-42 680
VA	0	0	0
Miljö- och byggnämnd	-6 504	-6 504	-6 504
Barn- o utbildningsnämnd	-307 945	-307 760	-307 760
Socialnämnd	-330 141	-328 941	-328 941
Drift nämnder	-836 688	-834 115	-833 095
Kostnadsökningar	-15 899	-40 713	-65 206
Pensionskostnader	-31 975	-19 145	-17 207
Kapitalkostnader	72 625	73 288	73 967
Gemensamma kostnader/intäkter	24 751	13 430	-8 446
Avskrivningar	-50 615	-52 337	-54 146
Verksamhetens nettokostnader	-862 552	-873 022	-895 687
Skatteintäkter (kommuns katt, inkomstutjämning, regleringsbidrag, slutavräkning, övriga generella bidrag)	791 718	815 881	846 156
Kommunal fastighetsavgift	27 093	27 093	27 093
Kostnadsutjämning	37 674	42 570	47 389
Kostnadsutjämning LSS	2 396	2 390	2 382
Skatter och generella bidrag	858 881	887 934	923 020
Finansiella intäkter och kostnader	-10 977	-7 032	-5 368
SUMMA DRIFTREDOVISNING	-14 648	7 880	21 965
Resultatmål 1%	8 589	8 879	9 230
Återföring resultatutjämningsreserv	14 648	0	0
SUMMA BALANSKRAVSRESULTAT	0	7 880	21 965

Budgetposter

Nämndernas ramar

Kommunfullmäktige, revision och valnämnd

	2024	2025	2026
Beslutad budget 2024-2026 kf §65 2023-06-19	-1 164	-1 164	-1 164
Summa	-1 164	-1 164	-1 164

Kommunstyrelsen

	2024	2025	2026
Beslutad budget 2024-2026 kf §65 2023-06-19	-105 124	-104 438	-103 418
Kapitaltjänst 2023 (avgår)	2 645	2 645	2 645
Kapitaltjänst 2024 (tillkommer)	-3 538	-3 538	-3 538
Förändring PO från 40% till 41%	-383	-383	-383
Summa	-106 400	-105 714	-104 694

Samhällsbyggnadsnämnden

	2024	2025	2026
Beslutad budget 2024-2026 kf §65 2023-06-19	-33 748	-33 526	-33 526
Kapitaltjänst 2023 (avgår)	35 889	35 889	35 889
Kapitaltjänst 2024 (tillkommer)	-43 663	-43 663	-43 663
Förändring PO från 40% till 41%	-52	-52	-52
Summa	-41 574	-41 352	-41 352

Kultur- och fritidsnämnden

	2024	2025	2026
Beslutad budget 2024-2026 kf §65 2023-06-19	-41 412	-41 132	-41 132
Kapitaltjänst 2023 (avgår)	7 004	7 004	7 004
Kapitaltjänst 2024 (tillkommer)	-8 440	-8 440	-8 440
Förändring PO från 40% till 41%	-112	-112	-112
Summa	-42 960	-42 680	-42 680

VA

	2024	2025	2026
Beslutad budget 2024-2026 kf §65 2023-06-19	0	0	0
Summa	0	0	0

Miljö- och byggnämnden

	2024	2025	2026
<i>Beslutad budget 2024-2026 kf §65 2023-06-19</i>	-6 461	-6 461	-6 461
Kapitaltjänst 2023 (avgår)	45	45	45
Kapitaltjänst 2024 (tillkommer)	-46	-46	-46
Förändring PO från 40% till 41%	-42	-42	-42
Summa	-6 504	-6 504	-6 504

Barn- och utbildningsnämnden

	2024	2025	2026
<i>Beslutad budget 2024-2026 kf §65 2023-06-19</i>	-304 363	-304 178	-304 178
Kapitaltjänst 2023 (avgår)	5 546	5 546	5 546
Kapitaltjänst 2024 (tillkommer)	-6 090	-6 090	-6 090
Förändring PO från 40% till 41%	-1 561	-1 561	-1 561
Utökning för att inte genomföra anpassning hyresmodell till FFF	-927	-927	-927
Utökning pga ej beslutad anpassning	-550	-550	-550
Summa	-307 945	-307 760	-307 760

Socialnämnden

	2024	2025	2026
<i>Beslutad budget 2024-2026 kf §65 2023-06-19</i>	-327 974	-326 774	-326 774
Kapitaltjänst 2023 (avgår)	2 184	2 184	2 184
Kapitaltjänst 2024 (tillkommer)	-2 564	-2 564	-2 564
Förändring PO från 40% till 41%	-1 787	-1 787	-1 787
Summa	-330 141	-328 941	-328 941

Kostnadsökningar

Beskrivning av budgetposten

Posten är avsatt för att hantera löneökningar och övriga kostnadsökningar i verksamheten.

För 2024 har varje nämnd kommit med begäran om medel ur posten kostnadsökningar. De medel som inte är utfördelade till nämnderna 2024 består av löneökningar till följd av löneöversyn. Kostnadsökningar begärs för ett år i taget. För åren 2025 och 2026 finns årligen 5 mnkr budgeterat för övriga kostnadsökningar. I budgetposten ingår även förändring av politikerarvoden med 200 tkr från och med 2024 (ej reglerad än).

För att beräkna hur mycket som behöver budgeteras för löneökningar används PKV (prisindex kommunal verksamhet) som publiceras av SKR i de cirkulär som följer uppdateringar av skatteunderlagsutveckling. Den som används i budgeten är från 24 augusti 2023. Löneantagandena är 2024: 3,8%, 2025: 3,4% och 2026: 3,3%.

Löneantagandena används sedan för att räkna upp lönebasen.

Förändringar från tidigare beslut

Enligt tidigare senaste skatteunderlagsprognos antas PKV arbetskraftskostnader till 3,7% 2024, 3,4% 2025 och 3,3% 2026.

Utfördelning av tidigare avsatt utrymmer för en PO höjning från 40% till 41% har gjorts vilket minskat budgetposten till förmån för att nämndernas ramar har höjts.

	2024	2025	2026
Beslutad budget 2024-2026 kf §65 2023-06-19	-19 406	-44 063	-68 541
Borttag av tidigare budget	19 406	44 063	68 541
Ny beräkning av löneöversyn 2024-2026	-15 699	-35 513	-55 006
Övriga kostnadsökningar		-5 000	-10 000
Förändrade politikerarvoden	-200	-200	-200
Summa	-15 899	-40 713	-65 206

Pensionskostnader

Beskrivning av budgetposten

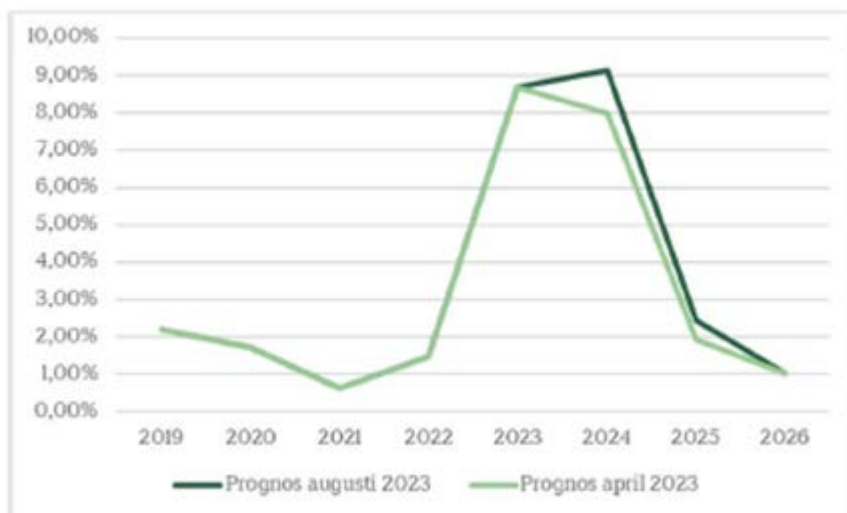
Kommunens pensionskostnader består dels av den avgiftsbestämda årliga pensionskostnaden men också den pensionskostnad som avser utbetalningar från ansvarsförbindelsen och avsättning för pensioner.

Den avgiftsbestämda årliga pensionskostnaden är medtaget i kommunens budget under respektive nämnd i form av ett PO, personalomkostnadspålägg (kommuns PO består av arbetsgivaravgifter, avtalsförsäkringar och kollektivavtalad pension). PO för 2024 är 41 %. Den stora förändringen skedde inför 2023 när det tecknades en ny överenskommelse om avgiftsbestämd kollektivavtalad pension, AKAP-KR.

Pensionsavgiften i AKAP-KR höjs från 4,5 procent till 6 procent på den pensionsgrundande lönen. AKAP-KR blir från den 1 januari 2023 det framåtriktat gällande pensionsavtalet för i princip alla anställda inom kommunsektorn. Under 2023 har även personer som tjänar in förmånsbestämd pension enligt KAP-KL möjligheten att aktivt välja att gå över till AKAP-KR. Detta val är nu genomfört vilket gör att den senaste prognosen från KPA blir mer rättvisande.

Den budgetpost som ligger centralt/övergripande avser framförallt de beräknade pensionsutbetalningarna från ansvarsförbindelsen (pensioner som intjänats före 1997). Men avser även den årliga skuldförändringen av avsättningen för pensioner, den intjänade pensionen efter 1998. För 2023 påverkas resultaträkningen negativt med en ökad pensionsavsättning men även 2024 påverkas resultaträkningen negativt. Det är framförallt inflationen som påverkar den intjänade förmånsbestämda ålderspensionen (pensionsavsättningen) genom att historiska löner räknas upp med inflationen vid beräkningen av pensionsunderlaget. 2025 och 2026 bedöms inflationen vara under 2 % vilket gör att påverkan på resultatet dessa år blir betydligt lägre.

Prognos för prisbasbeloppets utveckling

Prognos på prisbasbeloppet är en av de faktorer som påverkar kommunens pensionskostnader mest.

Prisbasbeloppet har betydelse för hur mycket intjänade pensionsrätter ska räknas upp. Prisbasbeloppet för

2024 är nu fastställt till 57 300 kr vilket blev högre än tidigare prognoser.

Det är KPA som hanterar våra pensioner och KPA tar även fram prognoser för framtida pensionsutbetalningar och skuldförändringar.

Förändring från tidigare beslut

	2024	2025	2026
<i>Beslutad budget 2024-2026 kf §65 2023-06-19</i>	-28 117	-15 210	-14 560
Justering	-3 858	-3 935	-2 647
Summa	-31 975	-19 145	-17 207

Kapitalkostnader

Beskrivning av budgetposten

Budgetposten är dels en motbokning av avskrivningar (se nedan) samt internränteintäkt. Budgetposten motsvarar kommunens och VAs avskrivningar och internränta. Avskrivningar och internränta för åren 2025 och 2026 speglas inte i budgetbeloppen. Likaså är nämndernas kapitaltjänstkostnader inte hanterade för 2025 och 2026. Skillnaden motsvarar förändringen av avskrivningar och internränta för VA.

SKR skriver i cirkulär 23:05 "Internräntan föreslås för år 2024 att vara 2,5 procent. Det är en höjning med 1,25 procentenheter jämfört med den föreslagna internräntan år 2023 som var 1,25 procent. Den föreslagna internräntan bygger på kommunsektorns egna upplåningskostnader."

Kapitaltjänsten är beräknad med internränta enligt ovan och avskrivningarna är beräknade med utgångspunkt i de investeringsmedel som är anslagna för 2023 och de som ligger med i beslutad investeringsplan för 2024-2028

Förändring från tidigare beslut

Förändringen jämfört med tidigare beräkning har att göra med, som beskrivet ovan, en höjd internränta från 1,25% till 2,5%.

	2024	2025	2026
Beslutad budget 2024-2026 kf §65 2023-06-19	61 509	62 008	62 008
Korrigerig av posten för att motsvara 2024 års kapitalkostnader	11 116	11 280	11 959
Summa	72 625	73 288	73 967

Avskrivningar

Beskrivning av budgetposten

Avskrivningarna på de investeringar som gjorts i kommunen tidigare, och som inte är avskrivna, samt de nya investeringar som är beslutade i investeringsbudgeten för 2023 och investeringsplanen för 2024-2028.

Avskrivningarna inkluderar även VA och leasing.

Förändring från tidigare beslut

En ny kapitaltjänstberäkning har gjorts i juli 2023 och ligger till grund för budgeten. Då planeringsförutsättningarna antogs gjordes ingen ny kapitaltjänstberäkning. Då gjordes istället ett grovt överslag utifrån förslaget till investeringsplan för åren 2024-2028 och en uppskattning av vad det innebar att några investeringsobjekts färdigställandedatum flyttades framåt i tiden.

	2024	2025	2026
Beslutad budget 2024-2026 kf §65 2023-06-19	-50 861	-51 559	-52 362
Justering	246	-778	-1 784
Summa	-50 615	-52 337	-54 146

Skatteintäkter

Beskrivning av budgetposten

Skatteintäkterna definieras här som intäkterna från från kommunens befolkning, inkomstutjämning, regleringsbidrag, slutavräkning och övriga aviserade eller anslagna generella statsbidrag.

De budgeterade kommunala skatteintäkterna (kommunens befolkning) 2024 baseras på kommunens skattekraft.

Storleken på de kommunala skatteintäkterna påverkas av

-det kommunala skatteunderlaget, dvs hur mycket de som bor i kommunen tjänar. För 2024 beräknat till 222 794 kr/invånare.

-skattesatsen. För 2023 21,86.

-invånarantal. För 2024 11 592 (1 november 2023)

Inkomstutjämningen innebär att alla kommuner har rätt till en garanterad skattekraft. Garanterad skattekraft beräknas som den genomsnittliga skattekraften i riket * 1,15. För 2024 är den garanterade skattekraften beräknad till 312 824kr/invånare. Skattesatsen från inkomstutjämningen är 19,31 att jämföra med de 21,86 som Ovanåkersbon betalar. Inkomstutjämningen beräknas som $(312\ 824 - 222\ 794) * 19,31\% * 11\ 592$

Regleringsposten visar på om staten bidrar med mer eller mindre pengar än vad som kan förklaras av det statliga bidraget på 15%*skatteunderlaget som är en del av inkomstutjämningen. För åren 2024-2026 är bidraget från staten högre.

Det beror på att i regleringsposten ingår de höjningar av generella statsbidrag som gjorts senare år. I SKR:s beräkningar av kommunvisa skatter och bidrag syns dessa medel i det generella statsbidraget och påverkar regleringsposten positivt.

Övriga generella bidrag aviserade eller beslutade

Inga sådana utöver redan tidigare beslutade.

Förändring från tidigare beslut

	2 022	2 023	2 024	2 025	2 026
SKR 27 april 2023	5,4	4,3	4,0	4,8	4,7
SKR 24 augusti 2023	5,7	4,9	3,8	5,0	4,8

Så här skriver SKR angående augustis prognos

" Jämfört med den prognos vi presenterade i april (Aktuell Ekonomi 23:20) räknar vi nu med starkare utveckling av skatteunderlaget 2022–2026. I huvudsak beror det på en starkare utveckling av lönesumman i närtid samt högre pensioner 2024 och därefter till följd av högre inflation."

	2024	2025	2026
Beslutad budget 2024-2026 kf §65 2023-06-19	788 479	810 975	839 866
Justering enligt skatteunderlagsprognos 24 aug 2023	3 239	4 906	6 290
Summa	791 718	815 881	846 156

Edsbyn & Alfta
Ovanåkers kommun

Fastighetsavgift

Fastighetsavgiften är en intäkt som kommunen får från fastighetsägare i kommunen. Storleken på fastighetsavgiften avgörs bl a av taxeringsvärdet.

Budgetposten är oförändrad i jämförelse med tidigare budget

Kostnadsutjämning

Beskrivning av budgetposten

Kostnadsutjämning är en post som innebär att kommuner får eller ger till andra kommuner beroende på strukturella skillnader. Om antalet gymnasieungdomar i Ovanåkers kommun är färre än för Sverige i genomsnitt ska Ovanåker betala till andra kommuner. Om Ovanåkers kommun har fler äldre än genomsnittet ska Ovanåker få bidrag från andra kommuner. Bidraget är tänkt att utjämna för strukturella skillnader inte för olika ambitionsnivå, effektivitet eller avgifter.

Siffrorna som finns i budgeten är preliminära. Siffrorna för kostnadsutjämningen är preliminära fram till dess att bl.a. demografin fastställs. För att med säkerhet beräkna utfallet 2024 krävs bl.a. uppgifter om befolkningen den 31/12 2022. Definitivt utfall för 2024 presenteras av SCB i december 2023.

Att beloppen ändras mellan åren har att göra med hur demografi i Ovanåker utvecklas i relation till övriga kommuner i Sverige.

Kostnadsutjämningen består av 9 delmodeller: Nedan kan du se delmodellerna och om Ovanåkers kommun får bidrag eller betalar avgift till systemet.

	2 023	2024	2025	2026
Förskoleverksamhet och skolbarnomsorg	-753	-744	-560	-617
Förskoleklass och grundskola	-958	-973	-916	-592
Gymnasieskola	-200	88	190	33
Kommunal vuxenutbildning	-120	-135	-135	-135
Individ- och familjeomsorg	-940	-872	-872	-872
Äldreomsorg	4 670	5 082	5 171	5 490
Verksamhetsövergripande kostnader	1 179	1 265	1 265	1 265
Infrastruktur	125	127	127	127
Kollektivtrafik	-583	-588	-588	-588
Summa	2 420	3 250	3 682	4 111

Förändring jämfört med tidigare beslut

Den tidigare budgeten byggde på skatteunderlagsprognos från april 2022. Därefter har en ny prognos för kostnadsutjämningen presenterats. Demografi är inte den enda variabeln i kostnadsutjämningen. Prognosen är nu säkrare då hänsyn är tagen till ytterligare några variabler såsom exempelvis ny beräkning av variabler för individ och familjeomsorg. I jämförelse med april återfinns den största skillnaden i delmodellen för individ och familjeomsorg.

	2 024 Tidigare	2024	2025 tidigare	2025
Förskoleverksamhet och skolbarnomsorg	-725	-744	-598	-560
Förskoleklass och grundskola	-971	-973	-590	-916
Gymnasieskola	87	88	32	190
Kommunal vuxenutbildning	-111	-135	-111	-135
Individ- och familjeomsorg	-837	-872	-837	-872
Äldreomsorg	5 061	5 082	5 469	5 171
Verksamhetsövergripande kostnader	1 264	1 265	1 264	1 265
Infrastruktur	127	127	127	127
Kollektivtrafik	-595	-588	-595	-588
Summa	3 300	3 250	4 161	3 682

	2024	2025	2026
Beslutad budget 2024-2026 kf §65 2023-06-19	38 254	43 148	47 965
Justering	-580	-578	-576
Summa	37 674	42 570	47 389

Kostnadsutjämning LSS

Beskrivning av budgetposten

Om kostnaden för kommunen är lägre för LSS insatser än genomsnittet betalar kommunen en avgift och om kommunen har högre kostnader för LSS insatser får kommunen bidrag.

Förändring från tidigare beslut

Ingen analys har gjorts av orsaken till förbättringen.

	2023	2024	2025
Beslutad budget 2024-2026 kf §65 2023-06-19	2 037	2 031	2 025
Justering	359	359	357
Summa	2 396	2 390	2 382

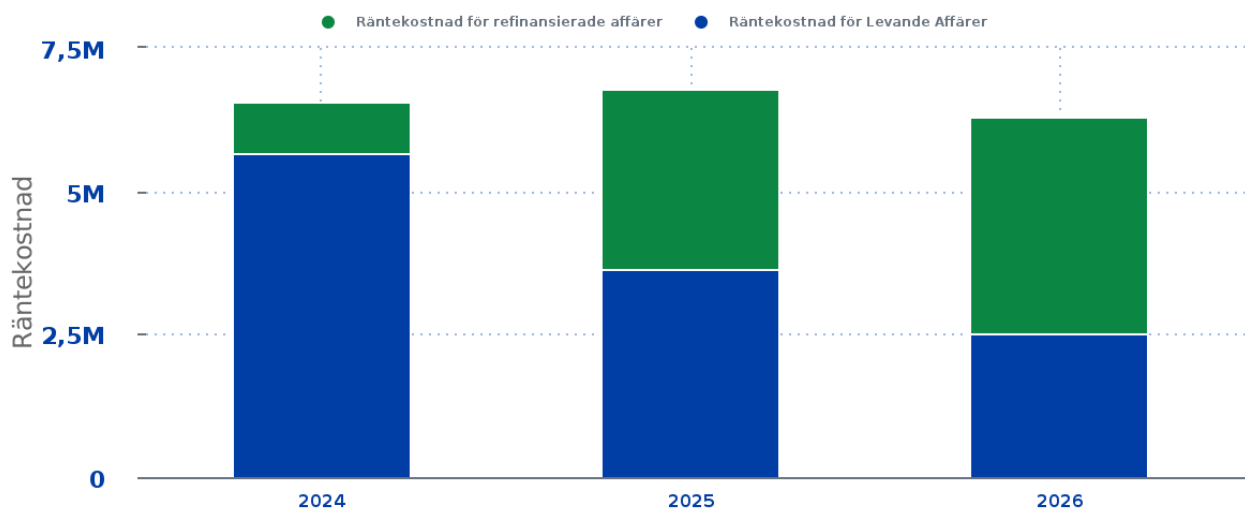

Finansiella intäkter och kostnader

Beskrivning av budgetposten

Budgeten för de finansiella intäkterna består av tre delar. Den största intäkten kommer av borgensavgiften från kommunens koncernbolag, 1,6 mnkr. Budget finns för årlig förväntad utdelning från Borab och ränteintäkter på överlikviditet på banken samt placerade medel. Totalt budgeterade finansiella intäkter är 2,6 mnkr.

Budgeten för de finansiella kostnaderna består av två delar. Den första delen avser räntor på lån i Kommuninvest. När vi gör en simulering av Ovanåkers kommuns (enligt kommunens finanspolicy) faktiskt upptagna lån samt bedömning av amortering och även refinansiering av lån som förfaller så får vi ett antagande om räntekostnaden för perioden 2024-2026. Antagande om amortering bygger på den beslutade investeringsplanen och antagen budget för perioden. Räntekostnaderna beräknas bli 6,6 mnkr 2024, 6,8 mnkr 2025 och 6,3 mnkr 2026.

Den andra delen av finansiella kostnader består av finansiell kostnad avseende pensioner. Enligt KPAs senaste prognos från augusti kommer de finansiella kostnaderna avseende pensioner att vara 7,0 mnkr 2024, 2,8 mnkr 2025 och 1,7 mnkr 2026.

Borgensavgift

Borgensavgiften för 2024 fastställs till 0,31 % för Alfta-Edsbyns Fastighets AB, 0,39 % för Alfta Industricenter AB, 0,44 % för Helsing Net Ovanåker AB samt 0,40 % för Bollnäs Ovanåker Renhållning AB. Dessa beräkningar är gjorda under 2023 och avser kommunens helägda bolag, Bollnäs kommun fastställer borgensavgiften för Borab.

När ett kommunalägt bolag lånar med kommunal borgen som säkerhet får bolaget en lägre ränta än det annars skulle fått tack vare den höga säkerhet en kommunal borgen innebär. Detta ger det kommunala bolaget en konkurrensfördel, gentemot privata aktörer. Enligt riktlinjerna i EU:s statsstödsregler så bör därför en borgensavgift tas ut så att krediten inte anses som ett stöd. Allt ekonomiskt stöd som snedvrider eller riskerar att snedvrیدا konkurrensen genom att gynna det kommunala bolaget genom ekonomisk fördel

omfattas av statsstödsreglerna. Reglerna gäller för all verksamhet som bedrivs på en konkurrensutsatt marknad. EU:s statsstödsregler finns i artiklarna 107-109 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Syftet med reglerna är att se till att konkurrensen på EU:s inre marknad inte snedvrids. Enligt EU-lagstiftningen godtas det inte att borgensavgiften fastställs till en enda nivå för samtliga kommunala bolag.

Den kommunala borgensavgiften bör motsvara skillnaden mellan marknadsräntan varje enskilt bolag skulle fått utan kommunal borgen och den räntesats som erhålls tack vare kommunal borgen. En för låg borgensavgift riskerar att klassas som statsstöd. Bevisbördan för stödets nivå ligger på kommunen. Vid sidan av EU-lagstiftning måste också skatteverkets regler för internprissättning tas i beaktande, en för hög avgift kan då innebära en förtäckt vinstutdelning.

Nya beräkningar av borgensavgiften görs regelbundet.

Förändring från tidigare beslut

	2023	2024	2025
Beslutad budget 2024-2026 kf §65 2023-06-19	-10 482	-5 563	-5 957
Justering	-495	-1 469	589
Summa	-10 977	-7 032	-5 368

Koncernövergripande verksamhetsmål

Kommunens målstyrning

I kommunallagens står beskrivet att budgeten ska innehålla en plan för verksamheten under budgetåret och i planen ska anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Kommunen ska formulera både verksamhetsmål och finansiella mål. Som verksamhetsmål har Ovanåkers kommun valt att utgå från de globala målen för hållbar utveckling och beslutade om målstyrningsmodell i Kf 2023-02-27 § 16.

Ovanåkers kommun har valt att arbeta med de globala målen i Agenda 2030 som grund för sin målstyrning. Agenda 2030 har tydliga ambitionsnivåer som kommunen har valt att ta avstamp ifrån i den egna verksamhetsstyrningen. Syftet med modellen är att använda verksamhetsstyrning som ett medel för att uppnå vision och lokala ambitioner kopplat till de 17 globala målen. Ovanåkers kommun har en gemensam vision som uttrycker ett önskvärt framtida tillstånd för hela koncernen.

Ovanåkers kommuns vision 2024-2027

Ovanåker ska vara en trygg och hållbar landsbygdskommun som växer med hjälp av ett gott företagsklimat, ett engagerat föreningsliv och ett stort medborgaransvar. I vår kommun ska alla människor som bor här eller flyttar hit trivas och känna stolthet över att vara en Ovanåkersbo. Ovanåker är en kommun som aktivt och engagerat arbetar för att genomföra ambitionerna i Agenda 2030.

Prioriterade globala mål och delmål

Kommunfullmäktige antog 2023-05-02 koncernövergripande målstyrning för 2024-2027 enligt kommunens nya målstyrningsmodell. Av de 17 globala målen och 169 delmål beslutades att prioritera 5 mål och 14 delmål för perioden 2024-2027.

Under varje delmål anges vilka nämnder och styrelser som prioriterat delmålet för perioden 2024. I bilaga finns samtliga nämnder och styrelser prioriterade delmål angivna med nämndens/styrelsens inriktningsbeskrivning, nyckeltal och aktiviteter.

Globalt mål 3 - Hälsa och välbefinnande

Lokal inriktningsbeskrivning

God hälsa är en grundläggande förutsättning för människors möjlighet att nå sin fulla potential och att bidra till samhällets utveckling. Människors hälsa påverkas av ekonomiska, ekologiska och sociala faktorer och mål 3 inkluderar alla dimensioner och människor i alla åldrar.

Gävleborg är bland de tre län i Sverige som har högst dödlighet i drogrelaterade fall. Hög arbetslöshet, låg utbildningsnivå och låg framtidstro är faktorer som påverkar människors mående. Föräldrars tobak- och alkoholbeteende påverkar barnens förhållningssätt till olika former av droger. Förebyggande insatser så människor inte hamnar i missbruk eller effektiv hjälp så de snabbt kan ta sig ur det är viktigt för att människor inte ska hamna i arbetslöshet eller utanförskap.

Prioriterade delmål

Kommunfullmäktige har under globalt mål 3 - Hälsa och välbefinnande, prioriterat följande delmål för 2024-2027:

- 3.5 Förebygga och behandla drogmissbruk. *Stärka insatserna för att förebygga och behandla drogmissbruk, inklusive narkotikamissbruk och skadligt alkoholbruk.*

Kommunstyrelsen, Kultur- och fritidsnämnden, Socialnämnden och Aefab har prioriterat detta delmål.

Globalt mål 4 - God utbildning för alla

Lokal inriktningsbeskrivning

Utbildningssystem världen över måste möta människors behov under hela livet – från förskola, grundskola, gymnasium och högre utbildning, samt alla människors lika möjlighet till livslångt lärande som gynnar deltagande i arbets- och samhällsliv. Utbildning är nyckeln till välstånd och öppnar en värld av möjligheter som gör det möjligt för var och en av oss att bidra till ett hållbart samhälle.

Utbildningsnivån i Gävleborgs län är bland de lägsta i Sverige och vi har även en hög arbetslöshet. Trots detta är kompetens- och arbetskraftsbrist ett av framtidens stora problem vilket kommer att påverka våra verksamheter och industrier på ett negativt sätt. Elevers möjlighet att klara sin skolgång, utveckling av en flexibel vuxenutbildning som är anpassad efter våra lokala behov samt ett utbildningssystem som hjälper människor att bli utbildningsbara så de under sina liv kan ställa om efter arbetsmarknadens förändringar är därför några av kommunens prioriterade områden.

Prioriterade delmål

Kommunfullmäktige har under globalt mål 4 - God utbildning för alla, prioriterat följande delmål för 2024-2027:

- 4.4 Öka antalet personer med färdigheter för ekonomisk trygghet. *Till 2030 väsentligen öka det antal ungdomar och vuxna som har relevanta färdigheter, däribland tekniska färdigheter och yrkeskunnande, för sysselsättning, anständigt arbete och entreprenörskap.*

Kommunstyrelsen, Socialnämnden, Barn- och utbildningsnämnden och Aefab har prioriterat detta delmål.

- 4.7 Utbildning för hållbar utveckling och globalt medborgarskap. *Senast 2030 säkerställa att alla studerande får de kunskaper och färdigheter som behövs för att främja en hållbar utveckling, bland annat genom utbildning för hållbar utveckling och hållbara livsstilar, mänskliga rättigheter, jämställdhet, främjande av en kultur av fred, icke-våld och globalt medborgarskap samt värdesättande av kulturell mångfald och kulturens bidrag till hållbar utveckling.*

Barn- och utbildningsnämnden har prioriterat detta delmål.

- 4.A Skapa inkluderande och trygga utbildningsmiljöer. *Bygga och förbättra utbildningsmiljöer som är anpassade för barn och personer med funktionsnedsättning, samt tar hänsyn till jämställdhetsaspekter och därmed erbjuder en trygg, fredlig, inkluderande och ändamålsenlig lärandemiljö för alla.*

Edsbyn & Alfta
Ovanåkers kommun

Barn- och utbildningsnämnden, Miljö- och byggnämnden, Aefab och Helsinge Net har prioriterat detta delmål.

Globalt mål 5 - Jämställdhet

Lokal inriktningsbeskrivning

Jämställdhet mellan kvinnor och män är en förutsättning för en hållbar och fredlig utveckling. Jämställdhet handlar om en rättvis fördelning av makt, inflytande, tande och resurser. Alla former av våld. Diskriminering och skadliga sedvänjor mot kvinnor och flickor drabbar såväl individen som hela samhället. Det har bevisats om och om igen att politisk, ekonomisk och social jämlikhet mellan kvinnor och män bidrar till alla dimensioner av hållbar utveckling.

Våld mot kvinnor och våldtäkt är två brottskategorier som sticker ut på ett negativt sätt i Gävleborg. Ovanåker har en förhållandevis könssegregerad och mansdominerad arbetsmarknad. Förmågan till jämställt tänkande är inget som börjar i vuxen ålder. Barn och unga behöver se att flickor och pojkar behandlas lika och har samma förutsättningar i livet liksom flickor på samma sätt som pojkar behöver ha kvinnliga förebilder i ledande positioner.

Prioriterade delmål

Kommunfullmäktige har under globalt mål 5 - Jämställdhet, prioriterat följande delmål för 2024-2027:

- 5.1 Utrota diskriminering av kvinnor och flickor. *Avskaffa alla former av diskriminering av alla kvinnor och flickor överallt.*

Kommunstyrelsen, Kultur- och fritidsnämnden och Barn- och utbildningsnämnden har prioriterat detta delmål.

- 5.2 Utrota våld mot och utnyttjande av kvinnor och flickor. *Avskaffa alla former av våld mot alla kvinnor och flickor i det offentliga och privata rummet, inklusive människohandel, sexuellt utnyttjande och andra typer av exploatering.*

Kommunstyrelsen, Socialnämnden och Aefab har prioriterat detta delmål.

- 5.5 Säkerställ fullt deltagande för kvinnor i ledarskap och beslutsfattande. *Tillförsäkra kvinnor fullt och faktiskt deltagande och lika möjligheter till ledarskap på alla beslutsnivåer i det politiska, ekonomiska och offentliga livet.*

Kommunstyrelsen och Aefab har prioriterat detta delmål.

Globalt mål 8 - Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Lokal inriktningsbeskrivning

Anständiga arbetsvillkor främjar en hållbar ekonomisk tillväxt och är en positiv kraft för hela planeten. Vi måste skydda arbetstagarnas rättigheter och en gång för alla stoppa modernt slaveri, människohandel och barnarbete. Genom att skapa goda förutsättningar för innovation och entreprenörskap samt säkerställa anständiga arbetsvillkor för alla gynnas en hållbar ekonomisk tillväxt som inkluderar hela samhället.

Arbetsmarknadsfrågorna är en av kommunens viktigaste frågor. Att utbilda rätt arbetskraft och rätt kompetenser måste göras i samarbete med vårt näringsliv. Lika viktigt är arbetsmiljön och arbetsförhållandena för att människor både ska kunna utvecklas inom sina yrken men också för att människor ska välja oss som arbetsgivare.

Det har länge funnits ett mål att utveckla Hälsingland till ett attraktivt besöksmål och vår kommun har alla förutsättningar för att bli ett intressant och hållbart mål för besökare. Att utveckla besöksnäringen skulle bidra till att stärka arbetsmarknaden men också öka möjligheten till befolkningsökning.

Prioriterade delmål

Kommunfullmäktige har under globalt mål 8 - Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, prioriterat följande delmål för 2024-2027:

- 8.3 Främja politik för nya arbetstillfällen och ökad företagsamhet. *Främja utvecklingsinriktad politik som stödjer produktiv verksamhet, skapande av anständiga arbetstillfällen, företagande, kreativitet och innovation samt uppmuntra att mikroföretag liksom små och medelstora företag växer och blir en del av den formella ekonomin, bland annat genom tillgång till finansiella tjänster.*

Kommunstyrelsen, Aefab, Aicab och Helsinge Net har prioriterat detta delmål.

- 8.5 Full sysselsättning och anständiga arbetsvillkor med lika lön för alla. *Senast 2030 uppnå full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla kvinnor och män, inklusive ungdomar och personer med funktionsnedsättning, samt lika lön för likvärdigt arbete.*

Socialnämnden och Miljö- och byggnämnden har prioriterat detta delmål.

- 8.6 Främja ungas anställning, utbildning och praktik. *Till 2020 väsentligt minska den andel ungdomar som varken arbetar eller studerar.*

Kommunstyrelsen har prioriterat detta delmål.

- 8.8 Skydda arbetstagares rättigheter och främja trygg och säker arbetsmiljö för alla. *Skydda*

Edsbyn & Alfta
Ovanåkers kommun

*arbetstagarnas rättigheter och främja en trygg och säker arbetsmiljö för alla arbetstagare, inklusive
arbetskraftsinvandrare, i synnerhet kvinnliga migranter, och människor i otrygga anställningar.*

Miljö- och byggnämnden har prioriterat detta delmål.

- 8.9 Främja gynnsam och hållbar turism. *Senast 2030 utarbeta och genomföra politik för hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter.*

Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden och Aicab har prioriterat detta delmål.

Globalt mål 12 - Hållbar konsumtion och produktion

Lokal inriktningsbeskrivning

Hållbar konsumtion innebär inte bara miljöfördelar utan även sociala och ekonomiska fördelar såsom ökad konkurrenskraft, tillväxt på såväl den lokala och globala marknaden, ökad sysselsättning, förbättrad hälsa och minskad fattigdom. Omställning till en hållbar konsumtion och produktion av varor är en nödvändighet för att minska vår negativa påverkan på klimat, miljö och människors hälsa.

En viktig uppgift i arbetet med Biosfärområde Voxnadalen är att arbeta med hållbar utveckling där vår natur och det moderna samhället ska kunna leva i samklang. I det ingår att informera och medvetandegöra detta för människor. Även arbetet med renhållning, sopsortering, natur- och fiskevård är en del i att få ett hållbart samhälle.

Prioriterade delmål

Kommunfullmäktige har under globalt mål 12 - Hållbar konsumtion och produktion, prioriterat följande delmål för 2024-2027:

- 12.7 Främja hållbara metoder för offentlig upphandling. *Främja hållbara offentliga upphandlingsmetoder, i enlighet med nationell politik och nationella prioriteringar.*

Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden och Aefab har prioriterat detta delmål.

- 12.8 Öka allmänhetens kunskap om hållbara livsstilar. *Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den information och medvetenhet som behövs för en hållbar utveckling och livsstilar i harmoni med naturen.*

Kommunstyrelsen, Kultur- och fritidsnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden, Socialnämnden, Miljö- och byggnämnden, Aefab och Aicab har prioriterat detta delmål.

Kommunstyrelsen

Förvaltningsinformation

Förvaltningsinformation	
Ordförande:	Yoomi Renström (S)
Förvaltningschef/VD:	Mattias Bergström
Antal anställda:	123 tillsvidareanställda (Kommunstyrelseförvaltningen)

Verksamhetsbeskrivning

Kommunstyrelseförvaltningen skall stödja kommunstyrelsen och kommunfullmäktige med allmän ärendeberedning och service. Förvaltningen ska även ge kommuninvånarna och kommunens övriga förvaltningar god service och bidra till att det koncernövergripande styrkortet uppfylls.

Förvaltningen ska vara normbildare för kommunens administrativa rutiner.

Förvaltningsorganisationen är indelad i en stabsverksamhet och två verksamheter, en kultur och fritidsverksamhet och en samhällsbyggnadsverksamhet.

Stabsfunktionen består av personal och löneadministration, ekonomi och inköp, service och kommunikation, kost, planering och arbetsmarknad/integration samt IT-enheten.

Kvantiteter

Kvantiteter	2 022	Prognos 2023	Prognos 2024	Prognos 2025	Prognos 2026
Besökare Hälsingegård Ol-Anders	6 076	7 000	8 000	8 000	8 000
Antal serverade portioner skolmat**	395 600	395 000	400 000	400 000	400 000
Antal serverade portioner äldremat	138 190	134 000	132 000	130 000	128 000

Kultur- och fritidsnämnden

Verksamhetsbeskrivning

Kultur- och fritidsavdelningen består av biblioteken i Edsbyn och Alfta, Ovanåkers kulturskola, fritidsgårdsverksamheten, sim- och sporthallarna, Forsparken, ishallen i Alfta, campingen i Alfta, kulturfastigheter, Gårdtjärnsberget, ridskolan och Öns sommarverksamhet, Besökscenter Hälsingegård Ol-Anders. Man ansvarar för folkhälsoarbetet, turism- och världsarvsfrågor, ett arbetsmarknadsprojekt samt all skol- och allmänskultur. Avdelningen handlägger lotteritillstånd, bidrag till studieförbund och kulturföreningar, driftsbidrag, verksamhetsbidrag och anläggningsbidrag samt arbetar övergripande med marknadsföring av all kulturverksamhet i kommunen.

Verksamheten styrs av "Kulturpolitiskt handlingsprogram 2020-2023", "Verksamhetsplan för folkhälsa" och "Turismstrategi". Arbetet präglas av en vid syn på kultur och fritid där både föreningar, studieorganisationer, enskilda näringsidkare och andra aktörer och organisationer inom kultur- och fritidsområdet ingår som samarbetspartners. Barn och unga är en prioriterad målgrupp.

Kvantiteter

Kvantiteter	2 022	Prognos 2023	Prognos 2024	Prognos 2025	Prognos 2026
Bibliotekslån	70 480	70 500	72 000	74 000	76 000
Antal skolupplevelser*	1 873	1 800	2 000	2 000	2 000
Inskrivna musik-/kulturskola	184	300	300	300	300

Samhällsbyggnadsnämnden

Verksamhetsbeskrivning

Gatuavdelningen ansvarar för drift och underhåll av kommunens infrastruktur. Skötseln omfattar 72 km gator, 25 km gång- och cykelvägar, 12 större broar, gräsklippning av 161 700 m², slaghackning av 415 000 m², parkskötsel med häckar och blommor, 19 allmänna lekplatser och 3 420 belysningsstolpar.

Gatubeläggningen sker idag genom att ny asfaltbeläggning läggs årligen på minst 4 % av de kommunala gatorna men den historiska underhållsbristen gör sig kännande.

Den största delen av gatu- och parkskötsel utförs av entreprenörer. Ett kontrakt är tecknat för perioden 2018-2023 med möjlig förlängning till 2025.

Avdelningen ansvarar också för kommunens trafikhandläggning, mättnings- och kartverksamheten samt kollektivtrafik/färdtjänst.

De kommunala fastigheterna ska förse kommunens verksamheter med ändamålsenliga lokaler. För kommunens verksamheter är det viktigt att titta även på utemiljö och transporter till och från lokalerna för att bedöma ändamålsenligheten.

Ett långsiktigt mål är att få ner kostnaderna genom minskning av lokalyta, minskade ytor som hyrs externt samt energieffektiviseringar. För skötseln av fastigheterna har ett förvaltningsavtal med Alfta-Edsbyns fastighets AB upprättats.

Kvantiteter

Kvantiteter	2 022	Prognos 2023	Prognos 2024	Prognos 2025	Prognos 2026
Gator	72 km	72 km	72 km	72 km	72 km
Gång- och cykelvägar	25 km	25 km	25 km	26 km	26 km
Allmänna lekplatser	19 st	19 st	19 st	18 st	18 st
Belysningsarmaturer	3 420 st	3 430 st	3 440 st	3 450 st	3 450 st

VA-verksamheten

Förvaltningsinformation

Förvaltningsinformation	
Ordförande:	
Förvaltningschef/VD:	Ylva Jedeback Lindberg
Antal anställda:	41

Verksamhetsbeskrivning

Verksamhetens ansvar är att leverera ett gott och hälsosamt dricksvatten på ett miljöriktigt och kostnadseffektivt sätt samt att avleda och rena avloppsvatten på ett miljö- och resursriktigt sätt. Driften av kommunens VA-verksamhet utförs av Ovanåker och Bollnäs gemensamt ägda Helsinge Vatten AB.

Under 2024 ska en ny upphandling göras för ett nytt reningsverk i Voxnabruk. Upphandlingen som genomfördes under vintern/våren 2023 avbröts på grund av att anbudene inte stämde överens med förfrågningsunderlag och budget.

Investeringsplanen för ledningsnät har en årlig budget på 8,5-10 Mkr för att kunna nå upp till ägardirektivens krav på en utbytestakt på 1%.

Budgeterat resultat

VA-verksamheten har lagkrav för ett balanserat resultat sett över en treårsperiod enligt VA-lagstiftningen. Verksamheten budgeterar därmed ett nollresultat som regleras mot balanspost "skuld / fordran VA-kollektivet" i balansräkningen.

VA-verksamheten beräknas att per sista december 2023 ha ett ackumulerat underskott på 2,5 Mkr. Prognostiserat resultat för 2023 är -1,3 Mkr. I nuläget finns en osäkerhet kring utfallet i kostnader för det nya pensionsavtalet samt eventuella merkostnader för mätarbyten. Det finns behov av att ta in en entreprenör för byte av mätare då egen personal har varit sjukskriven samt föräldradig. Det kvarstår en reserv på 405 tkr för preliminärt kommande försäkringskostnader i balansen som om möjligt kan lösas upp och förbättra resultatet 2023.

I budget 2024 krävs en höjning av taxan, då det behövs 5,5 Mkr mer i intäkter för att täcka upp ökade räntekostnader på 2 Mkr, ökade driftkostnader på 1,8 Mkr samt delar av det ackumulerade underskottet. Taxeförslaget kommer att hanteras av kommunfullmäktige i december.

Socialnämnden

Förvaltningsinformation

Förvaltningsinformation	
Ordförande:	Gun-Marie Swessar (c)
Förvaltningschef/VD:	Sara Karsbo
Antal anställda:	416 tv-anställda (377,8 årsarbetare) Datum: 2023-08-01

Verksamhetsbeskrivning

Socialnämnden fullgör kommunens uppgifter inom socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården. Verksamheten styrs främst av Socialtjänstlagen (SoL), Lagen om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning (LSS) och Hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Som komplettering till SoL kan, när inte frivilliga insatser är möjliga, Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) samt Lagen om omvård av missbrukare i vissa fall (LVM) tillämpas. LSS är en rättighetslag som ska tillförsäkra individer med funktionsnedsättning delaktighet i samhället samt att dessa individer ska få stöd för att leva ett så normalt liv som möjligt.

I SoL framgår det att socialtjänsten på demokratins och solidaritetens grund ska främja människornas ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet.

Socialtjänsten har ansvar för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver men ska även arbeta förebyggande och inventerande. Socialtjänstlagen omfattar vidare rätten till bistånd och särskilda bestämmelser för olika grupper, såväl unga som gamla. Insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet. Personalen ska ha lämplig utbildning och erfarenhet. God kvalitet i socialtjänsten innebär att tjänsterna svarar mot de mål (lagar, förordningar, föreskrifter) som beslutats samt att de:

- bygger på respekt för människors självbestämmanderätt och integritet
- utgår från en helhetssyn, är samordnade och präglade av kontinuitet
- är kunskapsbaserade och effektivt utförda
- är tillgängliga
- är trygga, säkra och präglas av rättssäkerhet i myndighetsutövningen

Invånarnas behov av service, stöd och omvårdnad varierar och medför ofta svårigheter att prognostisera för individuella behov i form av t ex vård/ behandling, som i vissa fall kan uppgå till stora belopp. Många faktorer i omvärlden inverkar också på behovet av socialtjänstens insatser. Hur utbildningssystemet fungerar och hur situationen på arbetsmarknaden är påverkar människors möjlighet att försörja sig. Samhällets tillgänglighet har betydelse för personer med funktionsnedsättningars delaktighet och behov av stöd. Ansvarsfördelning mellan socialtjänsten och andra verksamheter inom och utom kommunen har också betydelse. Andra huvudmäns verksamhet kan också påverka behovet av insatser från socialtjänsten.

Ärendemängden till myndigheten är fortsatt hög. Demografiutvecklingen kommer innebära ytterliga

efterfrågan av vård, stöd och omsorgsinsatser. Detta i kombination med svårigheter att rekrytera kompetent och behörig personal inom flera verksamheter ger socialtjänsten stora utmaningar åren framöver.

Omställningar för att kunna införa ändrade arbetssätt kräver i ett inledande skede ökade resurser, vilket också är en utmaning för verksamheten där arbetsbelastningen redan är hög. En fortsatt hög ärendemängd och arbetsbelastning sliter på medarbetarna, åsidosätter utveckling av verksamheten och riskerar kvalitet och rättssäkerhet. För att kunna möta framtidens utmaningar är det viktigt att förvaltningen har medarbetare med rätt kompetens som kan bidra till en hållbar utveckling. Konkurrensen är hård kring de kompetenser som förvaltningen behöver och det är viktigt att kommunen är en attraktiv arbetsgivare.

Det har de senaste åren varit särskilt svårt att bemanna med legitimerad personal inom den kommunala hälso- och sjukvården. Konsulter har behövts för att kunna tillgodose medborgarnas behov och följa gällande lagstiftning. En arbete kring ansvar och roller gällande sjuksköterskor och undersköterskor behöva göras i syfte att arbeta så resurseffektivt som möjligt. Socialförvaltningen har även ett fortsatt arbete framledes med heltidsresan.

Under pandemiåren låg nästan allt fokus på att hantera den uppkomna situationen, vilket medförde att utveckling- och omställningsarbete fick stå tillbaka inom framförallt äldreomsorg och hälso- och sjukvård. Samtidigt som både antalet äldre ökar och svårigheten att rekrytera kompetent personal ökar, medför det en utmaning som kommer att kräva nytänk och innovation. Flera av de utvecklingsmedel som förvaltningen tilldelats har fått täcka upp ordinarie drift i form av ökade behov inom hemtjänsten och kostnadsökningar istället för att gynna utvecklingsarbetet.

Inom äldreomsorgen har vi idag totalt 114 lägenheter inom särskilt boende. Alla lägenheter används. I dagsläget verkställs samtliga beslut inom 3 månader så efterfrågan tillgodoses av nuvarande bestånd. Utifrån demografiutvecklingen kommer behovet av platser att öka framöver och kommunen behöver en plan för hur behovet av boenden inom äldreomsorgen kan komma att tillgodoses.

Ansökningarna inom LSS har ökat och en ny gruppboende inom LSS, öppnar under hösten 2023 med fem lägenheter. Nya brukare inom LSS verksamheten har numer ofta en neuropsykiatrisk problematik, vilket innebär förändrade förutsättningar för verksamheterna. Fler servicebostadsbeslut fattas jmf med tidigare vilket kan tolkas bero på en förändrad problematik hos brukarna, och där de oftast inte har behov av gruppboende. En mer komplex problematik kräver mer personalresurser i verksamheterna. Flera brukare har behov av eget personalstöd. I verksamheterna pågår utbildningssatsningar inom lågaffektivt bemötande i syfte att skapa bättre förutsättningar att kunna förebygga och hantera problemskapande beteenden.

Även behovet av daglig verksamhet har ökat under senare år och verksamheten har utvecklats för att möjliggöra mer individuella lösningar för brukarna. En samordnare finns anställd som har ansvar för placering och uppföljning. Syftet är att hitta mer individanpassad sysselsättning till brukarna där både interna och externa arbetsplatser kan erbjudas, och på så sätt arbeta för att främja delaktigheten i samhällslivet i större utsträckning.

Inom individ- och familjeomsorgen ser vi att egen brottslighet och droganvändandet har ökat och etablerar sig allt längre ner i åldrarna. Det är en problematik som ofta kräver långtgående eller mer omfattande

insatser via socialtjänsten. Även våldsrelaterade ärenden har ökat, både vad gäller kvinnofrid och barn som utsätts eller bevittnar våld. Behovet av försörjningsstöd har varit lägre under en period men omvärldsfaktorer så som krig, lågkonjunktion och lokala varsel kan påverka och ett ökat behov befaras. Flera samverkansarbeten har intensifierats för att kunna arbeta mer förebyggande och sammanhållet. Syftet är framförallt att förebygga uppkomsten av social utsatthet hos barn och unga men även hitta bra strukturer för hur vi sammanhållet kan möta medborgarnas behov av stöd och hjälp. Omställningen mot Nära vård sker nationellt och påverkar hela förvaltningen.

Utsattheten för förvaltningens medarbetare har ökat och vi ser vinster med att samla all myndighetsutövning i samma hus och där kunna erbjuda ändamålsenliga lokaler och en säkrare arbetsplats. Vi ser även ekonomiska, arbetsmiljömässiga och personaleffektiva vinster kopplade till lokalerna. Lokalfrågan behöver fortsatt prioriteras under kommande år.

Ökad digitalisering och användande av välfärdsteknik är ständigt aktuellt inom verksamheten. ändamålsenliga system och digitala hjälpmedel behövs för att möta framtidens utmaningar. Många gånger fastnar verksamheten i att olika lagstiftning begränsar möjligheterna till användning och förvaltningen utvecklar rutiner och strategier för att komma framåt. Förvaltningen kommer även att i större utsträckning behöva arbeta mer med information gentemot medborgarna och brukarna, tex i förebyggande syfte där framtidsfullmakt och äldres hälsa är viktiga utifrån en åldrande befolkning.

För en organisation där förändringar och olika utmaningar kommer att vara en del av det pågående vardagliga arbetet är ledarskapet viktigt. För att ha förutsättningar att utveckla den egna verksamheten i takt med omvärldens utveckling, att leda förändringar i vardagen utifrån ett medborgarfokus behöver ledarskapet stärkas. Förvaltningen strävar efter ett närvarande och tillitsbaserat ledarskap ska genomsyra verksamheterna.

Kvantiteter

<i>Kvantiteter</i>	<i>2 022</i>	<i>Prognos 2023</i>	<i>Prognos 2024</i>	<i>Prognos 2025</i>	<i>Prognos 2026</i>
Antal platser i särskilt boende	114	114	114	114	122
Utförda timmar hemtjänst	68 791	71 500	82 500	86 500	90 500
Kostnader placeringar kr/inv*	2 325	2 134	2 204	2 277	2 352
Antal platser LSS bostad med särskild service	52	57	57	58	59
Inskrivna hemsjukvård	164	147	157	162	167
Antal beslut daglig verksamhet	56	60	60	60	60

Barn- och Utbildningsnämnden

Förvaltningsinformation

Förvaltningsinformation	
Ordförande:	Tomas Bolén (S)
Förvaltningschef/VD:	Christer Andersson
Antal anställda:	390

Verksamhetsbeskrivning

Barn- och utbildningsnämnden har det politiska ansvaret för skolväsendets skolformer förskola, förskoleklass, grundskola, inkl. fritidshem, anpassad grundskola, gymnasieskola, anpassade gymnasieskolan, grundskola för vuxna, anpassad grundskola för vuxna, gymnasial vuxenutbildning och svenska för invandrare samt lärcentra.

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Den ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. De ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt möjligt.

Utbildningen har en kompensatorisk roll i att uppväga skillnader i barnens och elevernas olika förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Utbildningen syftar också till att, i samarbete med hemmen/vårdnadshavare upp till 18 års ålder, främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare. Utbildningen ska utformas utifrån grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter, vila på vetenskaplig grund, vara icke-konfessionell samt vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas. (med barn och elever menas barn i förskolan och elever i de övriga skolformerna ovan, dvs barn och ungdomar samt vuxna)

För varje skolform och fritidshemmet gäller en läroplan som anger utbildningens värdegrund och uppdrag samt mål och riktlinjer. Barn och elever kan även välja/erbjudas plats i fristående förskolor och skolor dit kommunen betalar bidrag för varje inskrivet barn/inskriven elev enligt gällande bidragsregler.

Kvantiteter

<i>Kvantiteter</i>	<i>2 022</i>	<i>Prognos 2023</i>	<i>Prognos 2024</i>	<i>Prognos 2025</i>	<i>Prognos 2026</i>
Antal inskrivna barn i kommunal förskola, årssnitt	481	499	484	474	470
Antal inskrivna barn i enskild förskola, årssnitt	106	104	104	103	103
Antal barn inskrivna vid fritidshem	433	433	426	425	422
Elevantal förskoleklass	128	131	131	136	132
Elevantal i åk 1-9	1 172	1 188	1 179	1 182	1 189
Elevantal gymnasiet	293	315	305	298	285
Elevantal vuxenutbildning	320	330	350	400	430
Elevantal SFI	176	85	70	70	60

Miljö- och Byggnämnden

Förvaltningsinformation

Förvaltningsinformation	
Ordförande:	Per Helgesson (S)
Förvaltningschef/VD:	Laura Fenlin, Tillförordnad miljö- och byggchef fram tom 2023-08-20
Antal anställda:	8 st

Verksamhetsbeskrivning

Nämndens uppdrag och arbetsområden

Miljö- och byggnämndens uppdrag är huvudsakligen att fullgöra kommunens uppgifter inom plan- och byggnadsväsendet, miljö-, hälsoskydd, livsmedelsområdet och bostadsanpassningsbidrag. Nämnden är också kommunens naturvårdsorgan. I naturvårdsärenden av principiell karaktär, av ekonomisk vikt eller annars av stort allmänt intresse, företräder dock kommunstyrelsen kommunen. Nämnden har ekonomiskt ansvar för uppgifter som utförs enligt alkohollagen, tobakslagen samt lagen med vissa receptfria läkemedel. Arbetet utförs av Kommunalförbundet Hälsingland.

Miljö- och hälsoskyddsfrågor regleras i miljöbalken och dess förordningar och föreskrifter. Arbetet bedrivs genom planerad och händelsestyrd tillsyn, övervakning, tillståndsgivning och hantering av anmälningsärenden, men även till stor del genom vägledning och informations spridning. Arbetet innebär bland annat kontrollerande åtgärder som syftar till att enskilda och verksamheter följer gällande lagar och regler i syfte att uppnå en hållbar utveckling för kommande generationer.

Miljöskydd

Miljötillsyn innebär bland annat tillsyn av miljöfarliga verksamheter, exempelvis stora och små industrier. Tillsynen omfattar kontroll av verksamhetens påverkan av mark, luft och vatten. Buller, avfallshantering, kemikaliehantering, verksamhetsutövarens egenkontroll, energieffektivisering samt utsläpp till mark, luft och vatten är exempel på områden som kontrolleras. Utöver detta utförs också informations spridning och vägledning inom miljö.

Förutom egeninitierad tillsyn handläggs också inkommande ärenden från privatpersoner och verksamheter. Vanligt förekommande inkommande ärenden är anmälnings- och tillståndsärenden samt remisser från och samråd med andra myndigheter. Några exempel är anmälning av värmepumpar och ansökningar om tillstånd för enskilda avlopp.

Hälsoskydd

Hälsoskydd innefattar bland annat återkommande tillsyn av anmälningspliktiga verksamheter såsom skolor och förskolor, bassängbad, solarier och stickande- skärande hygienverksamheter. Tillsynsuppdraget innefattar även kontroll av icke anmälningspliktiga verksamheter såsom äldreboenden, frisörer, gym, tillfälligt

boende och flerbostadshus mm. Utöver tillsyn handläggs anmälningsärenden av nya verksamheter, remisser från andra myndigheter samt smittskyddsärenden. Återkommande uppgifter är även att ta vattenprover vid strandbad samt mäta bakgrundsstrålning.

Livsmedel

Svensk livsmedelshantering regleras genom svensk livsmedelslagstiftning och EU:s livsmedelsförordningar. Arbetet bedrivs bland annat genom regelbunden kontroll av livsmedelshantering i skolor, restauranger, butiker och caféer etc. Tillsyn kan även bedrivas vid tillfälliga evenemang och marknader. Även kontroll av de dricksvattenanläggningar som omfattas av dricksvattenföreskrifterna samt material i kontakt med livsmedel ingår i livsmedelsområdet. Registrering och riskklassning av nya verksamheter, remissyttranden samt utredning av misstänkta matförgiftningar är ytterligare ärenden som hanteras.

Övriga uppgifter inom miljö och hälsa

- Miljö- och hälsoaspekter inom fysisk planering och bygglov.
- Förorenade områden
- Kemikaliehantering
- Renhållningsfrågor
- Animaliska biprodukter
- Remisser
- Klagomålshantering

En verksamhetsplan tas årligen fram för förvaltningens tillsynsområden. Denna läggs fram till beslut för Miljö- och byggnämnden och följs upp vid tertial-, delår- och helårs-bokslut.

Bygg

Verksamheten regleras här av Plan och bygglagen, PBL, och Plan och byggförordningen, PBF. Arbetet domineras av bygglov, startbesked och slutbesked samt åtgärder som kräver en anmälan. Arbetet innebär också i stor omfattning rådgivning, service och information.

Förhandsbesked

Om man vill veta om det är möjligt att få bygga på en plats kan man ansöka om förhandsbesked. I ett förhandsbesked prövar miljö- och byggnämnden om platsen som du vill bebygga är lämplig.

Bygglov, marklov och rivningslov

Vid nybyggnad, tillbyggnad, ändrat användningssätt för en byggnad eller att byggnadens yttre avsevärt påverkats, rivning eller ändring av markens förhållande krävs i de flesta fall lov.

Anmälan om ej bygglovspliktig åtgärd

Även om en åtgärd inte kräver bygglov, rivningslov eller marklov kan det krävas en anmälan, t ex för:

- Bygga ett Attefallhus
- Ändra i en byggnads konstruktion och det innebär att bärande delar berörs eller om planlösningen påverkats på annat sätt.
- Installera eller väsentligt ändra hiss, eldstad, rökkanal eller anordning för ventilation i byggnader, vatten och avlopp (gäller för både byggnad och tomt.
- Göra en ändring i en byggnad som väsentligt påverkar brandskyddet.

Strandskydd

Byggnadsförbud rådet generellt vid alla våra vattendrag. Som vattendrag räknas även bäckar och åar som är utmärkta på kartan. Strandskyddet är generellt 100 meter från stranden vid normalvattenstånd på land och i vatten. Länsstyrelsen har under 2017 beslutat om ett utvidgat strandskyddsområde på 200 meter i Voxnan uppströms Voxnabruk.

För att få bygga eller på annat sätt vidta åtgärder i strandskyddat område krävs dispens från strandskyddsbestämmelserna.

Bostadsanpassning

Den som har en funktionsvariation kan söka bostadsanpassningsbidrag för åtgärder som är nödvändiga för att klara det dagliga livet i hemmet.

Övrigt inom bygg

- Tillsyn över olovligt byggande, eftersatt underhåll och ovårdade tomter.
- Tillsyn över strandskyddsbestämmelserna
- Tillsyn över hissar, portar och skyddsrum.
- Enkelt avhjälpna hinder
- Obligatorisk ventilationskontroll
- Tillsyn över lekplatser
- Yttranden

Naturvård

Avdelningen arbetar med kalkning av försurade områden och besvarar remisser som berör bland annat vattenverksamhet, naturvård och skogsbruk. I samarbete med planavdelningen arbetar avdelningen bland annat med översiktsplanefrågor i form av remisser och samråd. Avdelningen svarar även på frågor om bland annat invasiva arter och skyddad natur som exempelvis naturreservat.

Tillsynsbehov och tillsynsplanering

Årligen revideras:

Edsbyn & Alfta
Ovanåkers kommun

- Tillsynsbehovet enligt miljöbalken och livsmedelslagstiftningen
- Registret över de objekt som behöver återkommande tillsyn
- Tillsynsplan för miljö, hälsoskydds och livsmedelsfrågor
- Delegeringsordningen

Alfta-Edsbyns Fastighets AB

Verksamhetsbeskrivning

Alfta-Edsbyns Fastighets AB (Aefab) är ett helägt fastighetsbolag som ägs av Ovanåkers kommun. Aefab har idag ca 1 623 lägenheter varav 636 finns i Alfta och 987 finns i Edsbyn. Dessa lägenheter består tillsammans av ca 102 000 kvm. De flesta bostadsbestånd i Alfta och Edsbyn är byggda under 1960-1980 talet. Vi förvaltar och underhåller även fastigheter åt Ovanåkers kommun, totalt 67 500 kvm. Förvaltning sker även av det kommunala fastighetsbolaget Alfta Industricenter AB:s lokaler om ca 35 000 m². Totalt förvaltar Aefab alltså över 204 500 m² fastigheter. Aefabs anställda arbetar med allt från administration, service, el- och driftsfrågor samt lokalvård. Största delen av personalen är fastighetsskötare, bovärdar, lokalvårdare och hantverkare. Totalt är vi ca 67 st heltidsanställda. Dessutom finns vikarier och på sommarhalvåret tillkommer 15-20 st sommar och säsongsanställda.

Budgeterat resultat

Resultatbudget/mål för 2024 uppgår till 1,5 mkr och avser resultat efter avskrivningar och räntekostnader. Ökade räntekostnader påverkar resultatet negativt. Osäkerheten finns i budget då hyresförhandlingarna för 2024 beräknas bli klart senare i höst.

Framtid

Prioriteringar för 2024 kommer att vara att bedriva verksamheten på ett så effektivt sätt som möjligt med bibehållen servicenivå till våra hyresgäster. De senaste årens kostnadsutveckling gör att det planerade underhållet blir dyrare, vi kommer dock att i möjligaste mån bibehålla nivån på underhållet och utföra detta med egna medel utan nyupplåning.

Alfta Industricenter AB

Verksamhetsbeskrivning

Bolaget är helägt av Ovanåkers kommun.

Aicab är ett industri hotell om 35 000 m². Uppdraget är att hyra ut och förvalta ändamålsenliga lokaler till företag och organisationer. Bedömningen är att vi även under år 2024 kommer att ha i princip allt helt uthyrt. Det är nu 34 företag som har ca 600 anställda. Hela bolagets fastighetsinnehav finns samlat inom samma område industriområde i Alfta. Då vi har obebyggd mark inom industriområdet finns möjlighet till nybyggnationer. Många företag har en hög efterfrågan på sina produkter och gör bra ekonomiska resultat. Indirekt stärker det bolagets ekonomi.

I vår roll ingår att ha en bra kommunikation med våra hyresgäster så att vi kan utföra ett snabbt, korrekt och kostnadseffektivt reparations och underhållsarbete. Målet är att vi ska vara så serviceinriktade och kostnadseffektiva att företagen väljer oss som hyresvärd.

Den finansiella ställningen är fortsatt stark och vi hoppas naturligtvis företagen, våra hyresgäster, står fortsatt starka.

Budgeterat resultat

Budgeterat resultat för 2024 uppgår till 800 tkr och avser resultat efter avskrivningar och räntekostnader.

Framtid

Under 2023 kommer ett antal större ombyggnader att slutföras där nya hyresavtal tecknats. Beräknar att uthyrningsgraden 2024 fortsatt kommer att vara hög. Osäkerhet i hur den kommande konjunkturen kommer att påverka bolagets hyresgäster med bedöms i dagsläget vara stabilt. Ökade räntekostnader påverkar bolagets resultat under 2024. Nytt lån tas upp under 2023.

Helsinge Net Ovanåker AB

Verksamhetsbeskrivning

Helsinge Net Ovanåker AB ägs till 100% av Ovanåkers kommun.

Bolaget levererar bredband via fibernät och kopparnät till hushåll, företag och offentliga institutioner i Ovanåkers kommun.

Kommunens engagemang i denna verksamhet inleddes redan 1997 genom bildandet av Helsinge Net AB, som ägdes av Ovanåkers och Bollnäs kommuner i lika stora delar. Under 2010 träffades överenskommelse om en uppdelning av Helsinge Net AB i separata bolag för resp. kommun.

Bolaget fiberanslöt tidigare ett stort antal telestationer i kommunen för att där igenom kunna leverera bredband via telefonnätet, så kallade ADSL-anslutningar.

Vartefter fibernätet byggs ut minskar antalet ADSL-anslutningar stadigt. Endast ett mindre antal ADSL-anslutningar finns nu kvar.

Bolaget är sedan c:a 12 år inne i en fas där vi genomför stora investeringar i fiberledningar hela vägen till bostads- och företagsfastigheter.

Efter 2023 års fiberutbyggnadssäsong kommer 98 till 99% av kommunens hushåll att ha blivit erbjudna fiberanslutning. Bolagets uppdrag är 98% fibererbjudna hushåll. Då det just nu aktuella bredbandmålet uppnås efter denna säsong så kommer framtida utbyggnader endast att utföras i den mån det går att erhålla investeringsbidrag som gör investeringen kostnadsneutral.

Antalet anställda är f.n. 6 heltid.

Budgeterat resultat

Inkluderat 2024 års investeringar beräknar vi att nå ett positivt budgeterat resultat på c:a 1,2 mnkr.

Ambitionen för investeringsverksamheten är att bolaget i mån av tillräckliga investeringsbidrag ska kunna fortsätta bygga ut fibernätet även till ekonomiskt svårtillgängliga byar och fastigheter.

Framtid

Bolagets verksamhet kommer under 2024 att vara inriktad på att:

- Fortsätta fiberutbyggnaden för hushåll och företagen ska kunna erbjudas anslutning till höghastighetsnät. Vi noterar ett stadigt ökande intresse för fiberanslutningar.
- Fortsätta med insatser för att skapa och behålla ett stabilt, väldokumenterat nät med hög driftssäkerhet och god prestanda.
- Bearbeta de redan utbyggda områdena i syfte att nå ökad anslutningsgrad. Vi ser ett tydligt intresse från

Edsbyn & Alfta
Ovanåkers kommun

nya kunder i tidigare utbyggda områden och genomför därför alla efteranslutningar vår organisation har resurser att klara av.

- Utveckla affärsverksamheten genom samverkan med olika leverantörer för att nå ökad kundnytta. Vi noterar ett ökat intresse från mobiloperatörers sida att ansluta master till fibernätet. Masternas placering avgör om anslutning är möjlig till rimliga ekonomiska villkor.

Helsinge Vatten AB

Verksamhetsbeskrivning

Helsinge Vattens uppdrag från ägarkommunerna är att driva och utveckla vatten- och avloppshanteringen så att den tillgodoser abonnenternas behov av och högt ställda krav på VA-tjänster. Helsinge Vatten är verksamhetsutövare för de tillståndspliktiga VA-anläggningarna.

Enligt *Lagen om allmänna vattentjänster* ska en allmän VA-anläggning ordnas och drivas så att den uppfyller de krav som kan ställas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljö, och med hänsyn till intresset av en god hushållning med naturresurser.

Under 2024 var planen att bygga ett nytt avloppsreningsverk i Voxnabruk men för få anbud gjorde att planen fick skjutas på framtiden. Under 2024 planeras för installation av solceller på taket på Alfta reningsverk som blev försenad på grund av längre tid än planerat att färdigställa taket på verket. Under 2024 finns även olika driftoptimeringar vid Edsbyns RV samt insatser i styrsystemet med i planen.

De senaste åren har insatserna för sanering av ledningsnätet ökat kraftigt, och den genomsnittliga saneringsgraden ligger nu kring 1%, vilket stämmer med det specifika målet i ägardirektivet.

Förutom driftsåtgärder och investeringar i anläggningar har det övergripande arbetet inom flera områden tagit fart. Det inkluderar en uppdaterad säkerhetsgenomgång med tillhörande åtgärdsplan och deltagande i risk- och sårbarhetsanalyser i båda ägarkommunerna.

Budgeterat resultat

Bolaget baseras på självkostnadsprincipen och redovisar ett nollresultat vid årsbokslutet över samtliga år.

Resultatet av VA-verksamheten redovisas i respektive kommuns bokslut.

Helsinge Vatten budget	2024	2025
Verksamhetens intäkter	71 311 000	71 300 000
Verksamhetens kostnader	-70 915 000	-70 920 000
Avskrivningar	-446 000	-430 000
Finansiella intäkter	70 000	70 000
Finansiella kostnader	-20 000	-20 000
RESULTAT	0	0

Framtid

VA-verksamhetens grunduppgift är oföränderlig över tid men påverkas samtidigt ständigt av yttre händelser i närområdet och globalt.

I ett större perspektiv ser vi att även vår del av världen påverkas av klimatförändringarna.

Grundvattennivåerna kan påverkas av längre perioder med mindre nederbörd. Samtidigt kräver ökad risk för skyfall högre krav på hanteringen av dagvatten. Vi behöver ständigt arbeta förebyggande för att minimera risken för föroreningar av grundvattnet. Genom att minska mängden tillskottsvatten till avloppsreningsverken, minskas också risken för att behöva brädda orenat avlopp ut i naturen.

I VA-budgeten finns tre stora poster som tillsammans står för nästan två tredjedelar av kostnaderna. Det är kostnader för personal, el samt kapitalkostnader. Räntenivån och elpriset påverkar oss mycket. Det senaste året har även kemikaliepriset ökat mycket som en följd av Rysslands invasion av Ukraina.

Ett ny standardmall för VA-taxan har tagits fram av branschorganisationen Svenskt Vatten. Den innehåller bland annat tydligare uppdelning mellan spillvatten och dagvatten. Helsingfors Vatten arbetar om gällande utformning av VA-taxan efter den nya standarden inför beslut av taxa 2024.

Bollnäs-Ovanåkers Renhållning AB

Verksamhetsbeskrivning

BORABs (Bollnäs Ovanåkers Renhållnings AB) uppdrag är primärt att samla in, transportera, sortera och behandla det kommunala avfallet inkl. slam från enskilda brunnar (d.v.s. hushållsavfall från enskilda hushåll som faller under kommunalt ansvar). Det inkluderar också drift av återvinningscentraler i Bollnäs och Edsbyn för hushållens grovavfall. Denna del av verksamheten (ca 50 %) råder under självkostnadsprincipen i avfallskollektiven och är taxefinansierad, dvs den får varken gå med vinst eller förlust. BORABs uppdrag är även att lagra och tillverka avfallsbränsle på uppdrag av Bollnäs Energi AB samt att bedriva mottagning och hantering av verksamhetsavfall (d.v.s. avfall från företag). Denna halva av verksamheten är konkurrensutsatt och har ett avkastningskrav enligt ägardirektiven. BORABs syfte är att verka för avfallsminimering, ökning av återbruk samt återvinning. Det innebär att systematiskt verka för att minimera andelen avfall som går till deponi och minska avfallsmängderna som enbart går till energiåtervinning via förbränning. Detta för en mer cirkulär ekonomi och en långsiktigt hållbar samhällsutveckling.

BORAB är ett kommunalt bolag som ägs av Bollnäs och Ovanåkers kommuner.

Budgeterat resultat

Budgeterat resultat efter finansiella poster är ca 200tkr år 2024.

De totala intäkterna uppgår till 86,7 mkr, en sänkning mot 2023 års budget med ca 1,8 mkr. En av anledningarna till lägre intäkter är att vi ser att lågkonjunkturen som bl.a. påverkar byggbranschen kommer medföra lägre intäkter för verksamhetssidan. En annan anledning till lägre intäkter är det osorterade abonnemanget som försvinner från årsskiftet när matavfall blir obligatoriskt vilket slår nästan 1 mkr mot taxekollektiven i Bollnäs och Ovanåker. Höjningen av avfallstaxan för 2024 kommer i genomsnitt att ligga på ca 7-8% för de båda kollektiven. Taxan för slam från enskilda brunnar höjs med ca 15% då entreprenörerna flaggar för högre höjningar och denna avgiftskategori varit eftersatt historiskt.

Volymen för krossning av avfall till värmeverket förväntas ligga på 65000 ton. Priset regleras med ett index som inte är känt vid budgetarbetet. Intäkten för försäljning av skrot/metall är fortsatt osäker till volym och pris.

På kostnadssidan höjer vi budget för drivmedel med 1,4 mkr. Andra kostnader som sticker ut är höjningen av tippavgift för slam som vi nämnde ovan och personalkostnaden som ökar med nästan 3mkr mot förra årets budget. Påverkande faktorer där är bl.a. utökad personal för delar av verksamheten, högre lönerrevision än vad 2023 års budget beräknades utifrån.

Omvärldssituationen skapar osäkerhet även för oss t ex gällande kostnad för drivmedel och energi.

Budgeten fastställdes av styrelsen 2023-08-31.

Framtid

Den förväntade ekonomiska utvecklingen blir tuffare under 2024 pga fortsatt höga el- och drivmedelskostnader, högre uppstartskostnader för åkeriet, höga materialkostnader samt sjunkande världsmarknadspris för skrot.

Lågkonjunkturen medför att mindre avfall än beräknat kommer in från företag. Detta påverkar intäkterna nedåt.

Den största risken och osäkerhetsfaktorn inom närtid är processen gällande garagebygget och det hävda avtalet med entreprenören.

Det föreligger en risk för krav på omfattande åtgärder för begränsning eller sanering med anledning av äldre föreningar av PFAS på brandövningsplatsen. dessa uppkommer tidigast 2024.

En stor utmaning vi står inför är införandet av bostadsnära insamling av förpackningar (det som idag går under producentansvaret och sköts av FTI, Förpacknings- och tidningsinsamlingen). Kommunerna kommer enligt regeringsbeslut att överta ansvaret från 2024 och från 2027 ska detta ske fastighetsnära. Detta innebär att vi först måste få en övergångslösning på plats och därefter byta insamlingsystem helt och hållet. Det är en av de största förändringarna som bolaget stått inför och kommer att präglade arbetet de kommande åren. Under 2024 och 2025 kommer verksamheten fokusera på förberedelser och implementeringsarbete bla genom att iordningställa lagringsplaner, installation av ny fordonsvåg, logistiklösningar, beräkning av rutter och kostnader, inköp av kärl och fordon etc.

